Ἔτος Ϛ' — Ἀριθμος 431 Τιμᾶται λεπτῶν 10 Ἐν Ἀθηναις 14 Δεκεμβριου 1889

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΑ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΑ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ ΚΑΙ ΠΕΜΠΤΗΝ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ
10 Ὁδὸς Προαστείου, ἀρ. 10
Αἱ συνδρομαὶ ἀποστέλλονται ἀπ' εὐθείας εἰς Ἀθήνας διὰ γραμματοσήμου, χαρτονομισμάτων, χρυσοῦ κτλ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πέτρου Μαέλ : ΤΟ ΤΟΡΠΙΛΛΟΒΟΛΟΝ 29, ναυτικὸν μυθιστόρημα, (μετὰ εἰκόνων), κατὰ μετάφρασιν *Χαρ. Ἀντίνου*. — *Βσεβολὸδ Κρεστόβσκη* : ΕΚΤΟΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ, μετάφρασις *Ἀγ. Γ. Κωνσταντινίδου*. — *Fernan Caballero* : ΦΩΤΕΙΝΗ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗ, Ἱσπανικὸν διήγημα.— *Gabriel Dantragues*: ΕΓΓΑΜΟΣ ἢ ΑΥΤΟΧΕΙΡ; διήγημα.

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ
προπληρωτέα
Ἐν Ἀθήναις φρ. 8, ταῖς ἐπαρχίαις 8,50
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. χρυσᾶ 15.
Ἐν Ρωσσίᾳ ρούβλια 6.

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ

Ἡ ἐκκύβευσις τοῦ ἡμετέρου **Λαχείου Βιβλίων**, ἥτις εἶχε προκηρυχθῆ διὰ τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀναβάλλεται μέχρι τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1890, καθ' ἣν ἡμέραν θὰ παραδοθῶσι καὶ τὰ κέρδη. Τοῦτο ἀναγκαζόμεθα νὰ πράξωμεν ὡς ἐκ τῆς καθυστερήσεως τῆς συνδρομῆς ὀλίγων εἰσέτι συνδρομητῶν ἡμῶν πρὸ πάντων ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ λοιποῖς περιχώροις τῆς Αἰγύπτου, τοὺς ὁποίους μάλιστα, παρακαλοῦμεν νὰ ἐπισπεύσωσι τὴν ἐξόφλησιν τῶν λαχειοφόρων ἀποδείξεών των — δι' αἰγυπτιακῶν γραμματοσήμων ἐν ἐπιστολῇ ἐπὶ συστάσει, εἴτε ἀπ' εὐθείας πρὸς τὴν διεύθυνσιν, εἴτε πρὸς τὸν γενικὸν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ πράκτορα ἡμῶν κ. Π. Γριτζάνην — χάριν τῶν ἄλλων, οἵτινες ἐπλήρωσαν ἤδη καὶ ἀξιοῦσι ταχεῖαν τὴν ἐκκύβευσιν. Τὴν αὐτὴν παράκλησιν ἀποτείνομεν καὶ πρὸς τοὺς ἐν Ἀθήναις κκ. Συνδρομητὰς ἡμῶν.

Ἡ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

ΠΕΤΡΟΥ ΜΑΕΛ

ΤΟ ΤΟΡΠΙΛΛΟΒΟΛΟΝ 29

ΝΑΥΤΙΚΟΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

[Συνέχεια]

Καὶ ἂν οἱ ἐπὶ τῶν θωρηκτῶν ὑπέφερον, πολλῷ μᾶλλον ὑπέφερον οἱ ἐπὶ τῶν τορπιλλοβόλων. Εἰς τὴν στενὴν ἐκείνην ἐπιφάνειαν τῶν ὀλίγων μέτρων συνηνοῦντο πᾶσαι αἱ νοσηραὶ αἰτίαι. Ἦτο ἀδύνατον ν' ἀποφύγωσι τὴν φοβερὰν θερμότητα τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων. Ὑπὸ τὴν σιδηρᾶν στέγην, τὴν καλύπτουσαν τὸν θάλαμον τοῦ ἀξιωματικοῦ καὶ τὸν τοῦ πληρώματος, ἡ θερμοκρασία ἦτο ὡσεὶ καμίνου. Εἰς τὸ μέρος, ἔνθα ἵστατο ὁ κυβερνήτης, ἡ ταυτόχρονος ἀντανάκλασις τῆς σιδηρᾶς στέγης καὶ τῶν ὑελίνων φακῶν ἐτύφλωνε, προσβάλλουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς κατὰ πρόσωπον καὶ ἐκ τοῦ πλαγίου. Οἱ θερμασταὶ καὶ οἱ μηχανικοί, ἐκ τῆς διπλῆς ἐπιδράσεως τοῦ ἡλίου καὶ τῆς καμίνου, ἔθνησκον ἐξ ἐξαντλήσεως τῶν δυνάμεων. Ἐμαγείρευον κατ' ἀνάγκην ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ὅτε κατὰ τύχην εἶχον τροφὰς νωπάς. Ὁσημέραι ἡ κατάστασις καθίστατο ἀφόρητος.

Ὁ Φριδερῖκος ᾐσθάνετο ἑαυτὸν βαθμηδὸν καταλαμβανόμενον ὑπὸ ἀνηλεοῦς ἀπελπισίας. Αὐτὴ ἦτο λοιπὸν ἡ δόξα! αὐτὴ ἡ προσδοκωμένη δρᾶσις! Ἡ Γαλλία ἔπεμπε τὰ τέκνα της εἰς τὴν φονικὴν Ἀνατολὴν διὰ νὰ τὰ ἐγκαταλείψῃ εἰς τὴν φρικώδη ἐκ τοῦ φλογεροῦ κλίματος φθοράν. Ἄ, ὁ θάνατος, ὁ βρέμων θάνατος! τῶν μαχῶν, πόσον εἶνε ἐπιθυμητὸς ἐν τῷ μέσῳ τῶν φοβερῶν αὐτῶν στερήσεων, τῶν παραλυτικῶν αὐτῶν ἀποχαυνώσεων, ὧν οὐδὲν μετριάζει τὴν φρίκην!

Τί ὠφέλει κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην ἡ γελόεσσα ἄποψις τῶν μαγικῶν χωρῶν, εἰς ἃς ἀπεβιβάζοντο μόνον ὅπως ὀρύξωσι τάφους; Σῖναι εὑρίσκοντο εἰς τὴν παραλίαν καὶ καρχαρίαι παρὰ τὴν αὖλακα ἑκάστου πλοίου. Ὁσάκις κατεβιβάζοντο εἰς τὴν θάλασσαν τὰ πτώματα τῶν ἀτυχῶν θνησκόντων, μόνη ἡ προσδεδεμένη εἰς αὐτὰ σφαῖρα ἔφθανεν εἰς τὸν πυθμένα. Συχνάκις ἐφαίνετο ἡ ἀηδὴς ῥάχις τῶν κητῶν ρυτιδοῦσα τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος. Οἱ καρχαρίαι ἐξετέλουν ἐν τάχει τὸ ἔργον των, ἀείποτε πεινηλέοι καὶ μὴ ἀπομακρυνόμενοι ἀπὸ τοῦ μέρους ἐκείνου, ὡς προῃσθάνοντο ἐπικειμένην ἄφθονον βοράν.

Ἀλλ' ἀδιάφορον! Τοῦτο ἐπέβαλλε τὸ καθῆκον. Ἐκεῖνοι, ὅσοι ἐξετέλεσαν τὸ ἑαυτῶν ὑπὸ παρομοίας περιστάσεις, δύνανται μόνοι νὰ λαλήσωσιν. Μία μόνη παρηγορία ὑπῆρχε διὰ πάντας τοὺς ἄνδρας τοῦ στόλου, ὅτε κατὰ πᾶσαν Κυριακὴν συνηθροίζοντο πέριξ τῆς ναυαρχίδος. Πάντες σκυθρωποί, μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς διεσταλμένους καὶ περιστεφομένους ὑπὸ κυανιζούσης ἅλω, ἕνεκα τῆς ἐξαντλήσεως, προσήρχοντο ὅπως ἴδωσι τὸν *μέγαν ἀρχηγὸν* ἐπιθεωροῦντα δι' ἑνὸς βλέμματος τὸν περὶ αὐτὸν συνηθροισμένον στόλον. Ἡ Γαλλία ὁλόκληρος ἀνέζη ἐκεῖ ἐπί τινας ὥρας.

Εἶτα ὁ ἐφιάλτης τοὺς κατελάμβανεν, ἐγρηγορότας εἰσέτι, ὁ ἐφιάλτης τῆς τοποθεσίας ἐκείνης, τῆς ἀπαστραπτούσης ἐκ φωτός, μὲ τὸ κυανοῦν στερέωμα, μὲ τοὺς ἰοχρόους ὁρίζοντας, μὲ τοὺς καταυγαζομένους λόφους, οἵτινες διεγράφοντο ἐπὶ ὁμοιομόρφου πεδίου, μὲ τοὺς πύργους καὶ τὰ τείχη, μὲ τὰ φαντασιώδη φυλλώματα, μὲ τὰς ἰόγκας, τὰς φερούσας ἀλλεπαλλήλους ὀρόφους μὲ τὴν κιτρίνην ὄψιν τοῦ βρίθοντος πληθυσμοῦ, οὗ ὁ ὑπόκωφος ψίθυρος ἐβόμβει περὶ τὰ ἐκκωφαινόμενα ὦτα.

Ἦλθε κατόπιν ἡ περίοδος τῶν βροχῶν καὶ τῶν καταιγίδων, τότε δὲ χωρὶς νὰ ἐλαττωθῇ ἡ θερμότης, ὁ οὐρανὸς ἔμενε διαρκῶς συννεφώδης καὶ βαρύς. Διὰ μέσων τῶν ἀεννάως ἀπὸ τῶν νεφῶν κρεμαμένων ρανίδων τῆς βροχῆς, αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου, ὡς νὰ διήρχοντο διὰ μέσου μυριάδων πρισμάτων, ἐξήντλησαν καὶ τὰς τελευταίας τῶν ναυτῶν δυνάμεις, ἀπορροφῶσαι, οὕτως εἰπεῖν, τὸν χυμὸν τῆς ζωῆς. Ἡ νόσος ἤρχισεν ἤδη νὰ θερίζῃ ἀνηλεῶς, ἡ δὲ ἐργασία ηὔξησεν. Νυχθημερὸν τὰ πλοῖα ἦσαν ὑπὸ ἀτμόν.

Εἶχε γνωσθῆ ἤδη ἡ ἐν Λάγκ-Σὸν ἐνέδρα καὶ ἀφ' ὅλα τὰ ἐγκαρτερεοῦντα ἐξ ἀνάγκης στήθη ἀνεπήδα ἡ κραυγὴ τῆς ἐσχάτης ἀγανακτήσεως. Ἦτο ὁ μὴν Αὔγουστος καὶ ὤφειλον νὰ ἐνεργήσωσι τὸ ταχύτερον, διότι ἐνδεχόμενον ἦτο ἀπὸ μιᾶς στιγμῆς εἰς ἄλλην νὰ ἐγερθῇ τυφών τις ἀπὸ τὰς ἀκτὰς τῆς Ἰαπωνίας καὶ νὰ διασκορπίσῃ ἢ νὰ κατασυντρίψῃ ὑπὸ τὰ

ὄμματα τοῦ ἐχθροῦ ὁλόκληρον τὸν στόλον, οὗ αὐτὸς ἐχλεύαζε τὴν ὑπεράνθρωπον ὑπομονήν.

Ἀπὸ τῆς 10 Αὐγούστου ἤρχισε νὰ ἐπικρατῇ ὁ πυρετὸς τῶν προπαρασκευῶν.

Ἐπὶ τοῦ Τορπιλλοβόλου 29 ἡ ἐργασία ηὔξησε καταπληκτικῶς. Τὸ πλοῖον ἔπρεπε νὰ εἶνε κατὰ πάντα ἕτοιμον. Δὶς τῆς ἡμέρας εἰς τῶν ἀνδρῶν ἐβυθίζετο εἰς τὴν θάλασσαν διὰ νὰ παρατηρήσῃ τὰ ὕφαλα μέρη τοῦ σκάφους καὶ ἀποσπάσῃ τὰς πολυαρίθμους κογχύλας, αἵτινες βρίθουσιν εἰς τὰς θαλάσσας ἐκείνας, ἐξακριβώσῃ δὲ ἐνταυτῷ ὁποίᾳ ἦτο ἡ κίνησις τῆς ἕλικος. Πρὸς τούτοις ὤφειλον λεπτομερῶς νὰ ἐπισκοπῶσι καὶ πάντα τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ σκάφους. Ἕνεκα σφοδρᾶς προσκρούσεως εἶχεν ἐπέλθει εἰσροὴ ὕδατος εἰς τὴν ἀνθρακαποθήκην.

Ἐδέησε νὰ τὴν φράξωσιν. Ἐδέησε πρὸς τούτοις ν' ἀλλαχθῶσι δύο πλάκες τοῦ λέβητος, αἵτινες εἶχον φθαρῇ ἕνεκα τῆς κακῆς ποιότητος τοῦ ὕδατος τοῦ Μίν. Ἐπίσης καὶ ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ἐνηργήθη ἡ ἐπισκευὴ ἢ ὁ καθαρισμὸς τῶν διαφόρων ἀναγκαίων διὰ τὴν ἐπίθεσιν ὀργάνων, ὧν τινα εἶχον ὀξειδωθῆ ἕνεκα τῆς ὑγρασίας. Ὅτε τὰ πάντα ἡτοιμάσθησαν προέβησαν εἰς τὰ ὕσταται πειράματα, αὕτη δὲ ὑπῆρξεν ἡ κρίσιμος στιγμή. Ἔγκλειστοι εἰς τὸ διαμέρισμά των οἱ θερμασταὶ ἐδέησε νὰ ὑποστῶσι τὴν πίεσιν ἐννέα ἀτμοσφαιρῶν. Ἡ θερμοκρασία ἀνῆλθεν εἰς 60 βαθμούς. Πάντες ἐνόουν ὅτι ἐπέκειτο ἡ δρᾶσις, καθότι δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ ζήσωσιν οὕτω πως, οὐδ' ἐπὶ ὀκτὼ ἡμέρας.

Τὴν 18 Αὐγούστου ὁ ναύαρχος προσεκάλεσε περὶ αὐτὸν πάσας τὰς δυνάμεις, ἃς διέθετεν. Αἱ ὁδηγίαι ἐδόθησαν λεπτομερῶς καὶ ὡρίσθη ἑκάστου ἡ θέσις ἐν τῇ μάχῃ.

Τέλος τὴν 21 τοῦ αὐτοῦ μηνός, κατὰ τὴν πρωΐαν, τὸ θωρηκτὸν *Βιλλάρ*, καταλειπὸν τὴν παρὰ τὴν Παγόδαν θέσιν του, ἠγκυροβόλησεν ἀπέναντι τοῦ ναυσταθμοῦ τοῦ Φοῦ-Τσέου, συνοδευόμενον παρὰ τῶν θωρηκτῶν *Θριαμβευτοῦ*, *Δεσταὶν* καὶ *Διγκαὶ-Τρουέν*, παρὰ τοῦ ἀγγελιαφόρου *Βόλτα*, ἐφ' οὗ ἔμελλε ν' ἀνυψώσῃ τὴν σημαίαν του ὁ ναύαρχος, παρὰ τῶν κανονιοφόρων *Λυγκός*, *Ἀσπίδος* καὶ *Ἐχίδνης* καὶ παρὰ δύο τορπιλλοβόλων, ὧν ἓν ἦτο τὸ 29.

Τὴν 22 ὁ ναύαρχος Κουρμπὲ εἰδοποίησε τὰς ἐν τῇ πόλει εὐρωπαϊκὰς ἀρχὰς ὅτι τὴν ἑπομένην 23 Αὐγούστου ἔμελλε ν' ἀρχίσῃ τὸ πῦρ κατὰ τοῦ φρουρίου καὶ τοῦ ναυσταθμοῦ καὶ ὅτι κατὰ συνέπειαν οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν ξένων δυνάμεων ὤφειλον νὰ λάβωσι τ' ἀπαιτούμενα μέτρα πρὸς προφύλαξιν τῶν ὁμοεθνῶν των.

Δ'

Σοβαρὰ καὶ ἐπίσημος ὑπῆρξε διὰ τὸν Φριδερῖκον Πλεμὸν ἡ νὺξ τῆς 22 πρὸς τὴν 23 Αὐγούστου.

Διῆλθεν αὐτὴν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τοῦ τορπιλλοβόλου του.

Εἶχε λάβει τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐπιστολὴν τοῦ Κεργόρν, ἐδέησε δὲ ν' ἀναγνώσῃ τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ὑπὸ τὴν λάμψιν ἑνὸς φανοῦ.

Ὦ! ἦτο φοβερὰ ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη!

«Φίλτατέ μου Φριδερῖκε, ἔγραφεν ὁ ἐν Γαλλίᾳ φίλος του, πρόκειται νὰ σοῦ ἀνακοινώσω θλιβερὰ νέα, καὶ αἱ ἐρωτήσεις, ἃς μοὶ ἀπέτεινες, μὲ ὑποχρεοῦσι νὰ σοὶ εἴπω ὅλην τὴν ἀλήθειαν.

»Ἐδῶ τὰ πάντα μετεβλήθησαν. Ἔμαθα τὴν ἱστορίαν σου, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, τὴν ἱστορίαν τῆς ῥήξεώς σου, διότι πρόκειται περὶ ῥήξεως ὁριστικῆς καὶ μὴ πρὸς βάρος. Ἂν δὲν ἤθελες ἀναχωρήσει, ἴσως τὰ πάντα θὰ διωρθοῦντο. Ἀλλὰ μὲ τὸν τρόπον, μετὰ τοῦ ὁποίου ἀπεχαιρέτισες τὴν οἰκογένειαν, εὔκολον ἦτο νὰ προΐδῃ τις, ὅτι αὐτὴ δὲν θὰ προέβαινεν εἰς τὰ πρῶτα περὶ συμφιλιώσεως διαβήματα. Ἂν πρέπει νὰ πιστεύσω ἐν τούτοις τὴν κυρίαν Διλλιὲρ αὐτὴ οὐχ ἧττον προέβη καὶ σὺ ἠρνήθης. Οὐδὲν μοὶ εἶπες περὶ ὅλων αὐτῶν, φίλτατέ μου. Ἀναντιρρήτως ἐξωθεῖς τὴν ὑπερηφάνειαν μέχρι σημείου ὑπερβολικοῦ».

Μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς θολούς, ὁ Πλεμὸν ἐξηκολούθησε τὴν ἀνάγνωσιν.

Ὁ Κεργὸρν εἰσήρχετο εἰς λεπτομερείας· διηγεῖτο τὰ πάντα μετὰ καταφανοῦς προσπαθείας, ὅπως μετριάσῃ τὴν ἐκ τῆς κακῆς εἰδήσεως ἐντύπωσιν. Ἀλλ' ἡ ἀλήθεια ἀνεπήδα φαεινὴ εἰς πᾶν μέρος τῆς ἐπιστολῆς του.

Αἱ πρῶται μετὰ τὸν ἀποχωρισμὸν ἡμέραι ὑπῆρξαν σκληραὶ διὰ τὴν Λευκήν. Δὲν ἐδέχθη καμμίαν πρόσκλησιν, ἀλλ' ἐκλείσθη εἰς τὸν θάλαμόν της, ὅπως θρηνῇ ἐλευθέρως.

Μετὰ δεκαπέντε ἡμέρας ἀνεφάνη. Ἡ εὐφάνταστος κόρη ἦτο τοιαύτη ἐκ φύσεως, ὥστε αἱ λύπαι δὲν κατελίμπανον διαρκῆ ἴχνη ἐπὶ τῆς νευροπαθείας της.

Ὡς ἦτο ἐπόμενον, καὶ ὁ Γκιδὰλ ὡσαύτως ἐπανῆλθεν. Κατὰ τὸ τετράμηνον διάστημα τῆς ἀπουσίας τοῦ ἀξιωματικοῦ, ὁ Παρισινὸς εἶχε προοδεύσει. Ἐσπέραν τινὰ διὰ μέσου τοῦ θείου του προέβαλε καὶ τὴν ὑποψηφιότητά του. Ὁ γέρων ἦτο ἐπιτήδειος διπλωμάτης. Ἐπεσώρευσε πολλὰς δικαιολογίας καὶ ἐπτόησε τὴν ἀσθενῆ τὸν χαρακτῆρα κυρίαν Διλλιέρ. Ἡ θυγάτηρ της δὲν ἐγένετο ἆρά γε ἀντικείμενον προσβλητικῶν ὑπονοιῶν, μνησθεισῶν ἕνεκα τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ Φριδερίκου, ἥτις ἰσοδυνάμει μὲ ἐγκατάλειψιν; Ὤφειλε νὰ παραιτηθῇ εἰς τὸ ἑξῆς τοῦ περιπετειώδους ἐκείνου μυθιστορήματος. Ὤφειλε τὸ ταχύτερον νὰ διασκεδάσῃ πᾶσαν ἀφορμήν, ἐξ ἧς ἠδύνατο νὰ πάθῃ ἡ ὑπόληψις τῆς θυγατρός της. Ἠττηθεῖσα ἐκ τῶν λόγων τούτων ἡ κυρία Διλλιὲρ ἐστέναξε κατὰ πρῶτον καὶ εἶτα ἐνέδωκεν.

Ἡ Λευκὴ ἐφάνη ἰσχυροτέρα. Ἀντέταξε κατ' ἀρχὰς ἄρνησιν κατηγορηματικήν. Ἐξηκολούθει ν' ἀγαπᾷ τὸν ἀπόντα καὶ δὲν εἶχε σαφῆ ἰδέαν ἀκόμη περὶ τῆς σοβαρότητος τοῦ τραύματός της. Ἤθελε τοὐλάχιστον νὰ περιμένῃ. Ἄλλος παρὰ τὸν Λεοπόλδον θὰ ἔλυε τὴν πολιορκίαν· πλὴν αὐτὸς δὲν προσεῖχε πολὺ εἰς τὰ κεντήματα τῆς φιλοτιμίας του, καὶ ἔσχεν ἐξήγησιν μετὰ τῆς νεάνιδος.

Ἀφ' ἑτέρου ἐπιστολή, προερχομένη ἐκ Μαδαγασκάρης, συγγενοῦς τινος λίαν ἀπομεμακρυσμένου τῆς κυρίας Διλλιέρ, ὑπεστήριζε τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ κυρίου Γκιδάλ. Ὁ γράφων ἦτο ἀξιωματικὸς τοῦ ναυτικοῦ, διότι καὶ μεταξὺ τούτων ὑπάρχουσί τινες ἰσχυρογνώμονες ἐν τῇ μνησικακίᾳ, οὗτος δὲ ὑπῆρξέ ποτε ἀντίζηλος τοῦ πατρὸς τοῦ Φριδερίκου, ὃν προὐτίμησεν ὡς σύζυγον ἡ κυρία Πλεμόν.

Τρεῖς ἑβδομάδες παρῆλθον, μετὰ τὸ πέρας τῶν ὁποίων ἡ Λευκὴ ἀπεφάσισεν αἰφνιδίως νὰ συγκατατεθῇ. Τὴν φορὰν ταύτην οἱ ἀρραβῶνες ἐτελέσθησαν μεγαλοπρεπῶς, τῇ αἰτήσει δὲ τοῦ Λεοπόλδου ὁ γάμος ὡρίσθη διὰ τὴν 15 Σεπτεμβρίου.

Αὐτὰς τὰς εἰδήσεις ἀνεκοίνου πρὸς τὸν κυβερνήτην τοῦ Τορπιλλοβόλου 29 ἡ ἐπιστολὴ τοῦ φίλου του Κεργόρν.

Ὁ Φριδερῖκος ἦτο μόνος ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ· ἠδύνατο νὰ κλαύσῃ ἐλευθέρως καὶ ἔκλαυσεν.

Παρὰ τοὺς πόδας του ὁ Ζιλδά, τῇ ἀδείᾳ τοῦ προϊσταμένου του, ἐκοιμᾶτο παρὰ τὸν οἶακα.

Ὁ Πλεμὸν ἐξῆλθεν ἐκ τῆς θέσεώς του. Ὄρθιος εἰς τὸ κατάστρωμα, στηριζόμενος ἐπὶ τῆς σιδηρᾶς στέγης ἐθεώρει τὴν γαλήνιον νύκτα.

Πανταχοῦ, ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν ἐπεκράτει σιγή, ἣν ἐτάρασσε μόνος ὁ παφλασμὸς τῶν βραχέων κυμάτων τοῦ Μίν, προσκρουόντων κατὰ τῶν σκαφῶν καὶ τὸ μονότονον καὶ κανονικὸν βῆμα τῶν ναυτῶν, οἵτινες ἐφρούρουν ὡς σκοποὶ παρὰ τὰ πλήρη τηλεβόλα. Εἰς τὸ βάθος ὁ ὁρίζων συνεχέετο ἐν ἀποστάσει μετὰ τοῦ ζόφου. Ἀντικρὺ ἡ μεγάλη σινικὴ πόλις καὶ ἡ εὐρωπαϊκὴ συνοικία ἐκοιμῶντο, ἡ μὲν κατεχομένη ὑπὸ τῆς μοιραιοδοξίας, ἡ δὲ ὑπὸ τῆς συναισθήσεως τῆς ἰδίας ἀσφαλείας, ὑπὸ τὴν λάμψιν τῶν φανῶν αὐτῶν. Ὁ ναύσταθμος ἐξηκόντιζε τῇδε κἀκεῖσε τὰ ἠλεκτρικά του φῶτα, ὑπὸ τὴν λάμψιν τῶν ὁποίων ἐλεύκαζον ἀλληλοδιαδόχως τὰ φάσματα τῶν πλοίων τοῦ σινικοῦ στόλου καὶ τοῦ μέλλοντος νὰ ἐπιτεθῇ. Οὐδὲν προανήγγειλεν ὅτι ἡ σιγὴ ἐκείνη προηγεῖτο τῆς τρικυμίας τῆς ἀνθρωπίνης ὀργῆς, ὅτι ὁ ὕπνος ἐκεῖνος ἦτο ὁ πρόλογος τοῦ δράματος.

Βαθμηδὸν ἡ σφοδρότης τοῦ τραύματος ἐπραΰνθη ἐν τῇ ἀνδρικῇ καρδίᾳ τοῦ ἀξιωματικοῦ. Εἰς τί ἐχρησίμευον τὰ παράπονα; Κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην, τὴν παραμονὴν τῆς μάχης, μήπως ἐγίνωσκε τί ἐπεφύλαττεν αὐτῷ ἡ αὔριον; Εἰς ποίαν ἆρά γε ἀπόστασιν εὑρίσκετο ἀπὸ τοῦ ἀπείρου, ἀπὸ τοῦ ἀνωτέρου ἐκείνου κόσμου, ὅστις μᾶς περιβάλλει, μᾶς ψαύει, μᾶς περιλούει; Τὴν ἐπαύριον δὲν ἦτο ἐνδεχόμενον νὰ εἶνε καὶ αὐτὸς εἷς τῶν ἐκλεκτῶν τοῦ θανάτου;

Ἠρέμα ἔσυρεν ἐκ τοῦ κόλπου του δέσμην ἐπιστολῶν κιτρινισασῶν ἐκ τῆς πολυκαιρίας. Ἐπῆλθεν αὐτῷ ἡ ἰδέα νὰ τὰς ρίψῃ ἐκεῖ, εἰς τὸ ὕδωρ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον

μετ' ὀλίγον κυλίον τόσα πτώματα, ἔμελλε νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὴν ὕπαρξιν τόσων ἄλλων ὀνείρων.

Παραφορὰ ἀπελπισίας σφοδροτέρα τὸν ἀνεχαίτισεν. Ἀπεφάσισε νὰ τὰς φυλάξῃ. Τί θὰ τοῦ ἀπέμενεν ἐξ *ἐκείνης*, ἂν τὰς ἀπέρριπτεν; Μηχανικῶς ἤνοιξε τὴν δεσμίδα. Ὁ ἄνεμος ἀφήρπασε μερικὰ πέταλα τῶν μαρανθέντων ρόδων καὶ περιέφερεν αὐτὰ ἐντὸς τῆς νυκτερινῆς σκοτίας. Ὤχετο τὸ ἄνθος τῆς νεότητός του, αἱ εὐώδεις στιγμαί, τὸ ἐπιζῶν ἴνδαλμα τῶν ὅρκων, τῶν μειδιαμάτων, τῶν κρυφίων ἀσπασμῶν. Ἐπανεῖδε τὴν Λευκὴν οἵαν εἶδεν αὐτὴν τὸ πρῶτον. Ἀνέλαμψε πρὸς στιγμὴν ὁ παρελθὼν βίος του, ὅπως κατὰ τὴν πρωΐαν τῆς ἐν Βιλλαφράγκᾳ ἑορτῆς. Κατὰ εἴρωνα δὲ συγκυρίαν ἔφθανε μέχρι τῆς ὀσφρήσεώς του εὐωδία ρόδων νεοθαλῶν, ὡσανεὶ τὴν χλωρίδα τῶν τροπικῶν ν' ἀντικαθίστα πρὸς στιγμὴν ἡ συγκεκερασμένη ζώνη.

Εἶδεν εἰς τὴν Ἀνατολὴν προβαίνουσαν τὴν ἡμέραν. Εἶδεν ἐκ νέου τὸν οὐρανὸν λευκαινόμενον, τὸν ἥλιον χρυσίζοντα βαθμηδὸν τὰς ἀκρωρείας καὶ τὰ παραλια, τὰ σήματα πολλαπλασιαζόμενα εἰς τοὺς ἱστοὺς τῶν πλοίων. Ὁ θόρυβος τῆς μάχης ἤρχιζεν ἤδη. Ἠκούετο ὁ κρότος τῶν τεραστίων τηλεβόλων στρεφομένων ἐπὶ τῶν κιλλιβάντων αὐτῶν.

Ἀφ' ἑτέρου τὰ σινικὰ πλοῖα ἡτοιμάζοντο ν' ἀντιταχθῶσιν. Δύο θωρηκτά, τὸ *Νὰν-Τιὰ* καὶ τὸ *Διὰγκ-Βὸν* ἐλάμβανον θέσιν ἐπιθετικήν. Εἰς τὴν ἐσχατιὰν τοῦ ὁρίζοντος ἐμπορικά τινα εὐρωπαϊκὰ πλοῖα, ἀνυψοῦντα τὰς σημαίας των, ἔφευγον κατὰ τὴν τελευταίαν ὥραν, φοβηθέντα ἐκ τῶν πολεμικῶν ἐκείνων ἐνδείξεων.

Τὰ πάντα ἦσαν ἕτοιμα ἐπὶ τοῦ 29. Τῇ διαταγῇ τοῦ Πλεμὸν τὸ τορπιλλοβόλον ηὔξησε τὸν ἀτμόν του καὶ τὰ μηχανήματα ὅλα ἡτοιμάσθησαν· ἡ τορπίλλη ἐκρέματο ἑτοίμη νὰ ἐξακοντισθῇ. Τὸ θανατηφόρον σκάφος ἐταλαντεύθη φρικιῶν ὅλον ὡς αἰλουροειδὲς ζῷον, ἑτοιμαζόμενον νὰ ἐπιπέσῃ κατὰ τῆς λείας του.

Αἴφνης ἀντήχησε κρότος τηλεβόλου.

Ἡ *Ἀσπὶς* πρώτη ἤρχετο τοῦ πυρός. Ἡ ἑορτὴ ἤρχιζεν.

[Ἕπεται συνέχεια].

ΧΑΡ. ΑΝΝΙΝΟΣ

ΒΣΕΒΟΛΟΔ ΚΡΕΣΤΟΒΣΚΗ

ΕΚΤΟΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

[Συνέχεια]

Παράδοξον! Ὅταν ὁ Πλάτων Βελτίστσεφ κατέπειθεν αὐτὴν ὅτι ἔπρεπε νὰ θανατώσωσι τὸν «γέροντα», ἡ σκέψις αὕτη ἐλάχιστον τρόμον προὐξένησεν αὐτῇ· σήμερον μάλιστα, μετὰ τὸ γεῦμα, γινώσκουσα ὅτι ἡ πρᾶξις αὕτη θὰ ἐξετελεῖτο ἀμέσως, διετέλει ἡσυχος· ἡ ἰδέα περὶ τοῦ βιαίου θανάτου, μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης, οὐδόλως ἀπεικονίζετο αὐτῇ ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ φρίκῃ, σὺν τούτῳ δὲ ἔτρεφεν ἀόριστόν τινα καὶ παράδοξον ἐλπίδα, ὅτι τοῦτο ἴσως δὲν θὰ ἐξετελεῖτο, ἢ θὰ ἐξετελεῖτο διαφοροτρόπως, καὶ ὅτι ὁ θάνατος οὗτος οὐδὲν θὰ συνεπείγετο εἴς τε τὴν καρδίαν καὶ τὴν συνείδησιν αὐτῆς ἀποτέλεσμα. Ἐν γένει, εἰς τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν προσηνέχθη μετὰ τοσαύτης ἐπιπολαιότητος, ὡσεὶ μὴ ἐπρόκειτο περὶ θανάτου, ἀλλὰ περὶ κωμῳδίας θανάτου καὶ ἐγκλήματος, μετὰ τὸ πέρας τῆς ὁποίας τὰ πάντα καταλήγουσιν αἰσίως, καὶ ἅπαντες οἱ ὑποκριταὶ μένουσιν εἰς τὰς θέσεις των, εἰς τὸ ἔργον των καὶ ἡσύχως ἀπέρχονται οἴκαδε, λησμονήσαντες τὰ περὶ τῆς τραγικῆς ταύτης παραστάσεως, ἐν ᾗ μόλις παρέστησαν ἀπὸ σκηνῆς. Ἡ Εἰρήνη Βορίσοβνα, ὑπακούουσα εἰς τὸν ἐξάδελφόν της, ἐφέρετο πρὸς τοὺς σκοποὺς αὐτοῦ, ἀκριβῶς ὅπως ἀπὸ σκηνῆς παράστασιν, ἥτις, καίτοι διαδραματίζεται, κατ' οὐσίαν ὅμως οὐδὲν μεταβάλλει, οὐδὲν διαταράττει. Καὶ ἐπίστευε καὶ δὲν ἐπίστευε, καὶ ἐν γένει ἐφέρετο λίαν ἐλαφρῶς πρὸς τὴν ἐπικειμένην πρᾶξιν, κυρίως δὲ οὐδόλως ἐσκέφθη περὶ τοῦ προσώπου, ὅπερ ὥρισται νὰ διαδραματίσῃ ἐν τῷ προκειμένῳ δράματι.

Ἤδη δέ, ὅτε ἡ κυρία πρᾶξις τοῦ δράματος ἐπαίχθη ὅτε τὸ ἔργον ἀμεταβλήτως ἐξετελέσθη, αἴφνης παρουσιάσθη αὐτῇ ὁλόκληρον τὸ γεγονός, ἐν ὅλῃ τῇ φρίκῃ καὶ τῇ γυμνότητι τῆς ἀσχημίας του. Τῷ ὄντι μόνον τώρα, μόνον τὴν στιγμήν, καθ' ἣν εἰσῆλθε παρ' αὐτῇ ὁ ἐραστής, ὁ ἐκτελέσας τὸν φόνον, σύνειδεν αὕτη καὶ ᾐσθάνετο ἅπασαν τὴν βαρεῖαν σημασίαν τῆς ἐκτελεσθείσης πράξεως.

*
* *

Ἀλλὰ πῶς καὶ διατί συνήνεσεν αὕτη νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν πρᾶξιν ταύτην, Ἵνα σαφηνίσωμεν τὸ ζήτημα τοῦτο, δέον νὰ ὀπισθοδρομήσωμεν κατὰ δύο-τρία ἔτη πρὸ τοῦ βεβαίου θανάτου τοῦ «γέροντος.»

Ὁ μακαρίτης ἦτο ἄνθρωπος καλός, σύζυγος ἀγαθὸς καὶ ἀγαπητός, ἀλλ' εἰς ἄκρον ἰδιότροπος. Τὰς «ἀθίκτους» τριακοσίας χιλιάδας συνήθροισεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον, κυρίως ὅπως ἀφίσῃ μετὰ θάνατον εἰς τὴν σύζυγόν του ἐξησφαλισμένην καὶ καλὴν περιουσίαν. Οὐδέποτε ἀπέκτησαν τέκνα, ὡς ἐκ τούτου ἤθελε νὰ καταστήσῃ τὴν Εἰρήνην Βορίσοβναν μόνην κληρονόμον του. Διαθήκη, πρό τινων ἤδη ἐτῶν συντεταγμένη πρὸς ὄφελός της, ἦτο ἐπικυρωμένη καὶ δημοσιευμένη καθ' ὅλους τοὺς τύπους, οὓς ὁ νόμος κελεύει, οὕτως ὥστε, ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει ἠδύνατο νὰ διαμφισβητηθῇ ἡ γνησιότης αὐτῆς.

Ὁ μακαρίτης ἠγάπα πολὺ τὴν Εἰρήνην Βορίσοβναν, οὐδέποτε ὅμως, δι' οὐδεμιᾶς ἐξωτερικῆς ἐπιδείξεως, ἐξεδήλου τὸ αἴσθημά του καὶ οὐδέποτε ἴσως ἐφέρετο πρὸς τὴν σύζυγόν του ὡς πρὸς *ἡλικιωμένην* καὶ αὐτεξούσιον. Θεωρῶν αὐτὴν ὡς παιδίον καὶ μὴ ἀναγνωρίζων ἐν αὐτῇ πλέον τοῦ κοινοῦ νοός, ἀπῄτει παρ' αὐτῆς μόνον νὰ φέρηται ἐν τῇ κοινωνίᾳ «ὡς ἐμπρέπει εἰς τὴν σύζυγον τοῦ Βελτίστσεφ» καὶ ἡ Εἰρήνη Βορίσοβνα συνεμορφοῦτο ἐντελέστατα πρὸς τὴν ἀπαίτησιν ταύτην.

Ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῆς, ὡς οἰκοδέσποινα οὐδεμίαν ἀπολύτως ἐκέκτητο αὐτεξούσιον σημασίαν· αὐτὸς ὁ Μάξιμος Γρηγόριεβιτζ, διηύθυνε τὰ πάντα ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἐμίσθωνε καὶ ἀπέβαλλε τοὺς ὑπηρέτας, τὸν μάγειρον, καὶ ἔδιδε χρήματα δι' ὅλα τὰ καθημερινὰ ἔξοδα. Ἂν ἡ Εἰρήνη Βορίσοβνα ἐπεθύμει ἐνίοτε νὰ ἐξέλθῃ ἐφ' ἁμάξης καὶ διέτασσε νὰ ζεύξωσιν εἰς τὸν δίφρον τοὺς φαιοὺς ἵππους, ὁ ὑπηρέτης, πρὶν ἐκπληρώσῃ τὴν διαταγήν της, διηυθύνετο πρὸς τὸν κύριον, ἵνα «ἀναφέρῃ» περὶ τῆς ἐπιθυμίας τῆς δεσποίνης καὶ ἠρώτα· «διατάσσετε κυρίως τὸ φαιὸν ἢ τὸ μέλαν ζεῦγος;» καὶ ὁ Μάξιμος Γρηγόριεβιτζ, πληροφορούμενος παρ' αὐτοῦ τούτου τοῦ ὑπηρέτου περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ καιροῦ καὶ περὶ τῆς ὑγείας τῆς δεσποίνης, ἐπέτρεπεν ἐνίοτε, καὶ ἄλλοτε δὲν ἐπέτρεπε, τὸν περίπατον, λέγων ἐν τῇ τελευταίᾳ περιπτώσει: «μετάδος εἰς τὴν κυρίαν, ὅτι σήμερον δὲν θὰ ὑπάγῃ», καὶ ἡ κυρία ἔμενεν οἴκαδε, ἄνευ περαιτέρω λόγων καὶ ἐξηγήσεων, ὡς πρὸς τὴν αἰτίαν τῆς ἀρνήσεως· ὁ μακαρίτης εἰς οὐδένα ἠγάπα νὰ δίδῃ λογαριασμὸν τῶν πράξεών του. Ὡσαύτως, κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν του, ἀντὶ τῶν φαιῶν, οὓς ἐπεθύμει ἡ κυρία, ἐζεύγνυον τοὺς μέλανας, οὓς ἐκείνη δὲν ἤθελεν· ὁ Μάξιμος Γρηγόριεβιτζ δὲν ἠξίου νὰ ἐξηγήσῃ αὐτῇ, ὅτι δὲν ἐπέτρεπε νὰ ζεύξωσι τοὺς φαιούς, διότι χθὲς εἶχον κοπιάσει πολύ. Ἐκ τῶν λεπτομερειῶν τούτων, μίαν τῶν ὁποίων ἐφέρομεν ὡς παράδειγμα, δύναταί τις νὰ κρίνῃ καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν, ὁποία τις ἦτο ἡ ζωὴ αὐτῆς ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς οἰκοδεσποίνης. Οἱ ὑπηρέται ἐφέροντο πρὸς αὐτὴν μετὰ πάσης τῆς δυνατῆς προσοχῆς καὶ σεβασμοῦ, διότι, διὰ τὸ ἐλάχιστον ἐλάττωμα τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἄλλου, ὁ κύριος θ' ἀπεδίωκεν αὐθωρεὶ τὸν ὑπηρέτην τοῦτον, ἄνευ οὐδεμιᾶς παρατηρήσεως· ἀλλὰ καὶ σεβόμενοι αὐτὴν οἱ ὑπηρέται, οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην ἐν τούτοις ἐπιθυμίαν αὐτῆς ἐτόλμων νὰ ἐκπληρώσωσι, χωρὶς προηγουμένως νὰ ἐρωτήσωσι σὸν κύριον: «εἰμπορεῖ;» καὶ «τί προστάζετε;»

Τοιαύτη ἀνέκαθεν ἦτο ἡ ἐν τῷ οἴκῳ ἐπικρατοῦσα τάξις.

Πρὸς τὰς ἰδιοτροπίας τοῦ μακαρίτου ὑπῆρχεν ἀκόμη καὶ ἡ ἑξῆς: οὐδέποτε καθ' ὅλον τὸν βίον του ἔδιδεν εἰς χεῖρας τῆς συζύγου του κυριολεκτικῶς οὔτε ἓν καπήκιον χρήματα. Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη, ὅτε αὕτη ἐξέφραζεν αὐτῷ τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἔχῃ ἰδιαίτερα, ἔστω καὶ ὀλίγα χρήματα, ἐκεῖνος ἀπεκρίνετο κατηγορηματικώτατα: «Οὐδεμίαν ἔχεις αὐτῶν ἀνάγκην. Τὰ χρήματα δὲν εἶνε δουλειὰ τῶν

γυναικῶν. Νομίζω ὅτι πάντοτε πληρόνω ἀκριβέστατα ὅλους τοὺς λογαριασμοὺς τῶν ἐμπορικῶν, καὶ οὐδέποτε σ' ἐμπόδισα νὰ ἐνδύησαι ὅπως ἐπιθυμῇ ἡ καρδία σου».

— Ἀλλά, Μάξ, ἐξέφρασεν ἡ Εἰρήνη Βορίσοβνα ἔρχεται περίστασις πολλάκις καὶ θέλω ν' ἀγοράσω μηδαμινόν τι πρᾶγμα, ἕνα φούντι κομφέταις, νὰ δώσω εἰς ἕνα πτωχὸν ἔστω, καὶ νὰ μὴν ἔχω οὐδ' ἓν καπήκιον πρὸς τοῦτο!

— Πρῶτον, ἀπεκρίνετο εἰς ταῦτα ὁ σύζυγος, ἂν σοῦ ἀρέσῃ κάτι τι, τὸ ὁποῖον θέλεις νὰ ἀγοράσῃς, δύνασαι νὰ διατάξῃς εἰς τὸ ἐμπορικὸν κατάστημα νὰ σοὶ τὸ φέρωσιν εἰς τὴν οἰκίαν· δεύτερον, διὰ κομφέτας, πάντοτε δύνασαι νὰ πέμψῃς τὸν ὑπηρέτην εἰς τὸ ζαχαροπλαστεῖον, καὶ ἐγὼ τῷ δίδω χρήματα ὄχι μόνον δι' ἓν φούντιον, ἀλλὰ καὶ διὰ τεσσαράκοντα, καὶ τέλος, τρίτον, δίδουσα ἐλεημοσύνην ἀπὸ ἓν καπήκιον, ἐνθαρρύνεις τὸν λαὸν εἰς τὴν ἐπαιτείαν, καθιστῶσα αὐτὴν ἐπάγγελμα· καὶ ἂν συνήντησές που πραγματικῶς πτωχόν, εἰπέ του νὰ ἔρχηται εἰς τὸ γραφεῖόν μου κατὰ μῆνα· γνωρίζεις, νομίζω, ὅτι πολλαὶ βοήθειαι δίδονται κατὰ μῆνα ἐκ τοῦ γραφείου μου εἰς πολλὰς οἰκογενείας· χίλια διακόσια ρούβλια ἐξοδεύονται κατ' ἔτος πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀποκλειστικῶς, ὥστε ἡ ἐπιθυμία σου νὰ ἔχῃς πρόχειρα χρήματα εἰς τὸ θυλάκιόν σου εἶνε ἀβάσιμος· εἶνε νηπιώδης ἐπιθυμία· σὺ εἶσαι καθ' ὅλα ἐξησφαλισμένη. Ὅταν ἐγὼ ἀποθάνω, προσέθετο συμπληρωματικῶς ὁ Μάξιμος Γρηγόριεβιτζ, ὅλα μου τὰ χρήματα θὰ τ' ἀφήσω εἰς σέ, σὺ δὲ τότε, χάρις εἰς τὰ μαθήματά μου, θὰ γνωρίσῃς τοὐλάχιστον τὴν ἀξίαν τῶν χρημάτων, καὶ δὲν θὰ δαπανᾷς αὐτὰ ἀσκόπως.

Εἰς τὴν δευτέραν καὶ τρίτην ὁμοίας φύσεως παράκλησίν της, ἡ Εἰρήνη Βορίσοβνα ἐλάμβανε πάντοτε τὴν αὐτὴν ἀπάντησιν: «ὡς πρὸς τοῦτο γνωρίζεις ἤδη τὸ φρόνημά μου, εἶνε περιττὰ τὰ χρήματα εἰς γυναῖκα ἔχουσαν σύζυγον, καὶ ἐγὼ δὲν ἀγαπῶ νὰ ἐπαναλαμβάνω τὰ αὐτά· προσπάθησον, φίλη μου, νὰ ἐννοήσῃς τοῦτο».

Κατόπιν τοιούτων ἀπαντήσεων, οὐδέποτε πλέον ἀνεκίνησεν αὕτη τὸ περὶ προχείρων χρημάτων ζήτημα καὶ διὰ νὰ κέκτηται τοιαῦτα, ἠναγκάζετο κρύφα, μέσῳ τῆς θαλαμηπόλου της, νὰ προσφεύγῃ ἑκάστοτε εἰς τὴν ἐκποίησιν τῶν παλαιῶν αὐτῆς φορεμάτων πρὸς μεταπράτιδας, ἑβραίας καὶ ταταρίδας.

Τὸ θέατρον ἦτο λίαν προσιτὸν τῇ Εἰρήνῃ· ἤρκει πρὸς τοῦτο νὰ γνωστοποιήσῃ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῆς πρὸς τὸν σύζυγόν της, καὶ τὸ καλλίτερον θεωρεῖον ἦτο πάντοτε εἰς τὰς διαταγάς της· ἀλλὰ διὰ νὰ πορευθῇ εἰς τὸ θέατρον δὲν ἠδύνατο ἄλλως, ἢ συνωδευομένη ὑπὸ τοῦ συζύγου ἢ τοῦ ἐξαδέλφου της, μετά τινος τῶν ἐμπιστευμένων συγγενῶν του.

Εἰς τὸν κόσμον ἐφαίνετο αὕτη σπανιώτατα καὶ οὐχὶ ἄλλως ἢ μετὰ τοῦ συζύγου της. Ἀλλὰ καὶ ὁ κύκλος τῶν σχέσεων αὐτῶν ἦτο λίαν περιωρισμένος· μεγάλοι τινὲς κεφαλαιοῦχοι καὶ ἀνώτεροι διοικητικοὶ καὶ κυβερνητικοὶ ὑπάλληλοι, ἄνδρες ἀποκλειστικῶς προβεβηκυίας ἡλικίας, σοβαρᾶς ζωῆς καὶ θέσεως σοβαρᾶς, ἀπήρτιζον τὴν συναναστροφὴν ἐκείνην, δι' ἣν μετὰ χαρᾶς ἠνοίγοντο τὸ ἑστιατόριον καὶ αἱ αἴθουσαι τῆς πλουσίας τοῦ Μαξίμου Γρηγόριεβιτζ οἰκίας. Τοὺς χοροὺς δὲν ἠγάπα, οὐδέποτε δὲ ἔδιδε τοιούτους, οὔτε εἰς ἄλλους ἐλάμβανε μέρος· «περιττήν, ἀνωφελῆ καὶ ἀνιαρὰν ἀπώλειαν χρόνου» ἀπεκάλει τὰς τοιαύτης φύσεως διασκεδάσεις. Ἠγάπα ὅμως νὰ προσκαλῇ τοὺς «ἐκλεκτοὺς» αὐτοῦ εἰς γεύματα, καὶ τὰ γεύματα ταῦτα, πράγματι, διεκρίνοντο διὰ τὴν ὑψηλὴν αὐτῶν γαστρονομικὴν ἀξίαν. Ὁ οἶκος αὐτοῦ ἦτο κλειστὸς διὰ τὴν νεολαίαν τοῦ ἄρρενος φύλου· ἐπιμελῶς καὶ συστηματικῶς ἀπέφευγε τὰς μετὰ τῶν *κομψευομένων νεανιῶν* σχέσεις, «οἱ ὁποῖοι δὲν κάμνουν ἄλλο, παρὰ νὰ κυνηγοῦν τὰς ξένας γυναῖκας», καὶ ἡ Εἰρήνη Βορίσοβνα, γνωρίζουσα τὰς ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου σκέψεις τοῦ συζύγου της, οὐδέποτε ἐπέμενε νὰ προσκαλέσῃ εἰς τὴν οἰκίαν της νεανίαν τινά. Ἡ ἐκλογὴ τῶν σχέσεων αὐτῆς ἐξηρτᾶτο παρὰ τοῦ συζύγου της, καὶ διὰ τοῦτο ἦσαν ἄκρως περιορισμέναι. Μόνος ὁ Πλάτων Βασίλιεβιτζ, ἀπετέλει ἐξαίρεσιν, καὶ τοῦτο, διότι ὁ «γέρων» εἶχεν ἐξοικειωθῆ πρὸς αὐτόν, ὡς εἰς πλησιέστερον συγγενῆ του, οὗτινος διετέλει κηδεμών, νῦν δὲ συνέταιρος, εἰς τὸν ὁποῖον, δυνάμει τῆς παλαιᾶς ἕξεώς του, μέχρι τέλους τοῦ βίου του, ἐξηκολούθει νὰ θεωρῇ ὡς παιδίον, ὡς ἀγαπητὸν Πλατώσσαν. Εἶν' ἀληθὲς ὅτι οὐδ' ἴχνος ζηλοτυπίας ἐνυπῆρχεν εἰς τὸν εὐθύν, ἥρεμον καὶ ἀπαθῆ χαρακτῆρα τοῦ Μαξίμου Γρηγόριεβιτζ· ἀλλ' εἶχε λάβει, σχετικῶς πρὸς τὴν σύζυγόν του, τοιαῦτα, κατὰ τὸ φαινόμενον, ζηλοτύπως προφυλακτικὰ μέτρα, ἐπὶ τῇ βάσει πάντοτε τῆς συστηματικότητός του, «διότι πρὸς τὰς συζύγους δέον νὰ φέρηταί τις δι' αὐτοῦ, καὶ οὐδέποτε δι' ἄλλου τρόπου». «Οὕτω πρέπει». «Οὕτω πως ἐμπρέπει εἰς πάντα σύζυγον καὶ οἰκογενειάρχην» καὶ διὰ τούτων ἐξηγοῦντο τὰ πάντα. Ἦτο ἐπίσης συνεπής, ἀκριβής, τακτικὸς καὶ συστηματικὸς τόσον εἰς τὰς συζυγικὰς αὐτοῦ ὑποχρεώσεις, ὅσον καὶ εἰς τὰς ἐργασίας του, ὅσον καὶ εἰς τὰς πληρωμὰς τῶν ἐμπορικῶν αὐτοῦ ὑποχρεώσεων. Καθ' ὅλον τὸν βίον του, εἰς ὅλας τὰς ἀπαιτήσεις του ἠκολούθει τὸ «*πᾶν μέτρον ἄριστον*», οὐδόλως συμμορφούμενος ἐν τῇ τελευταίᾳ περιπτώσει, πρὸς τὴν θερμοκρασίαν τῆς συζύγου του, καὶ κατ' ἀρχὴν διεφύλαττεν αὐτῇ αἰωνίαν καὶ ἀπεριόριστον πίστιν.

Κανονισθεισῶν ἅπαξ τῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ τάξεως καὶ τῶν σχέσεων πρὸς τὴν σύζυγον καὶ πρὸς πάντας τοὺς περὶ αὐτόν, τὰ λοιπὰ ἔμενον ἀμετάβλητα. Ἡ σήμερον ὡμοίαζε πρὸς τὴν χθές, καὶ ἡ χθὲς πρὸς τὴν αὔριον καὶ δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου ἅπας ὁ βίος τοῦ ἰδιορρύθμου τούτου ἀνθρώπου ἔβαινε τακτικῶς καὶ ἀκριβῶς, ὡς πιστὸν ὡρολόγιον, ὡς κανονικῶς λειτουργοῦσα μηχανή. Τὰ πάντα ἅπαξ διὰ παντὸς κανονίσας «ὡς πρέπει», ὁ Μάξιμος Γρηγόριεβιτζ, ὡσεὶ ἐπάγωσεν ἐπ' αὐτῶν, παρεδόθη ἀποκλειστικῶς, ἐξ ὅλης ψυχῆς, εἰς τὰς ἐμπορικὰς ἐπιχειρήσεις. Ἐν αὐταῖς, καὶ μόνον ἐν αὐταῖς, ὑπῆρχεν ἡ *ζωὴ* καὶ ἡ *ψυχή* του. ἐνταῦθα ἀπευθύνοντο ὁ βίος καὶ ἅπασα αὐτοῦ ἡ ἤρεμος καὶ διαρκὴς ἐνέργεια. Γνωρίζων ὅτι τὰ πάντα ἐν τῇ οἰκίᾳ βαίνουσιν ὡς κινουμένη μηχανή, ὅτι τὸ πᾶν ἀπεκατέστη «ὡς αὐτὸς διέθεσεν», ἔδιδε τοσαύτην προσοχὴν εἰς τὴν σύζυγόν του, εἰς τὰ τοῦ οἴκου καὶ τοὺς περὶ αὐτόν, πρῶτον ὅσην «ἔπρεπε» νὰ δώσῃ κατὰ τὰς ἰδίας αὐτοῦ πεποιθήσεις, καὶ δεύτερον, καθόσον πάντα ταῦτα εἶχον ἀνάγκην τῶν ἀπαιτήσεων καὶ τῆς ὑπάρξεώς του.

Δὲν εἶχε, λόγου χάριν, καιρὸν ὅπως μεριμνᾷ περὶ τῶν ἐνασχολήσεων τῆς συζύγου του· ἀλλ' οὐχ ἧττον ἐφρόνει, ὅτι γνωρίζει ἐν ἀκριβείᾳ τί αὕτη *δύναται* καὶ τί *ὀφείλει* νὰ πράξῃ, διότι, δυνάμει τῆς ὑφισταμένης τάξεως, οὐδὲν ἠδύνατο αὕτη ἢ πᾶν ὅ,τι ἐπετρέπετο καὶ ἐπεβάλλετο δυνάμει τῶν κειμένων *κανονισμῶν*.

Καὶ πράγματι, οὕτως εἶχον καὶ ἔβαινον τὰ πάντα μέχρι τῶν δύο τελευταίων ἐτῶν τοῦ βίου του.

Παρομοίας φύσεως μονότονος καὶ δουλικὴ ὕπαρξις ἦτο ἀνυποφόρως ἀνιαρὰ καὶ ἐπαχθὴς διὰ τὴν ἔξαλλον, ζωηρὰν καὶ εὐέξαπτον φύσιν τῆς Εἰρήνης Βορίσοβνας.

Διῆλθεν ἐν ἀνίᾳ ἅπασαν αὐτῆς τὴν καλλιτέραν, τὴν ἀνθηρὰν ἐποχήν, ἅπασαν τὴν νεότητά της, ἡνία κατὰ τὴν ὥριμον ἡλικίαν της, ἡτοιμάζετο δὲ νὰ ὑποστῇ τ' αὐτὰ καὶ εἰς τὸ γῆρας της. Οὐδ' ἅπαξ ἠράσθη καθ' ὅλον τὸν βίον της, καὶ ἦλθεν εἰς γάμον, οὐχὶ ἐξ ἔρωτος ἀλλ' ἐκ «*διασκέψεως*», διότι οἱ οἰκεῖοι καὶ συγγενεῖς της ἐβεβαίουν αὐτὴν ὅτι, κόρη αὐτὴ ἄνευ περιουσίας, ἦτο μωρία νὰ περιφρονήσῃ τοσοῦτον λαμπρὸν συνοικέσιον, ὅπερ θὰ παρεῖχεν αὐτῇ, λάμψιν, πλούτη καὶ ἐξέχουσαν θέσιν ἐν τῇ κοινωνίᾳ.

Χαρακτῆρα εἶχεν αὕτη ζωηρόν, ἀλλ' ἀσθενῆ καὶ διὰ τοῦτο ἅπασαι αἱ διαμαρτυρίαι αὐτῆς κατὰ τῆς τοιαύτης ἀνιαρᾶς καὶ ἄχρου ὑπάρξεως συνεθλῶντο ὡς κύματα ἐπὶ γρανιτωδῶν βράχων ἀπέναντι τῶν ἀμειλίκτως ψυχρῶν καὶ ἠπίως ἀποτόμων θελήσεων τοῦ συζύγου της. Μικρὸν κατὰ μικρὸν ἐξ αὐτῶν τῶν πρώτων ἡμερῶν τοῦ συζυγικοῦ αὐτῆς βίου, λεληθότως πως ὑπετάσσετο εἰς τὴν θέλησιν τοῦ ἀνθρώπου τούτου καὶ δὲν εἶχε τὴν δύναμιν νὰ ἀποσπασθῇ ἐκ τοῦ ζυγοῦ του. Ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι δὲν εἶχε ποῦ νὰ προστρέξῃ ἀποσπωμένη· οὐδόλως ἦτο προπαρασκευασμένη διὰ τὴν ἐνεστῶσαν σοβαρὰν καὶ ἀνεξάρτητον ζωήν. Ἐν τούτοις εἰς τὸ βάθος τῆς καρδίας ἐκρύπτετο ὁ πόθος πρὸς τὴν ἐλευθερίαν, πρὸς κάποιαν ποίησιν, πρὸς φωτεινήν τινα σελίδα ἐν τῷ βίῳ...

Ἀλλά... τὰ ἔτη παρήρχοντο καὶ ἡ ποθεινὴ σελὶς διωλίσθαινεν ἀποκρυπτομένη, καὶ τῆς ὑπάρξεως αὐτῆς ἐδέσποζεν αὐτὴ

ἐκείνη ἡ αἰωνίως καταθλιπτική, ἐπίχρυσος καὶ διαρκῶς μονότονος ἀνία.

Ἠσθάνετο ὅτι ἀρχίζει ἤδη νὰ μαραίνηται, καίτοι δὲ διετήρει ἀκόμη τὴν καλλονήν της, ἦτο ὅμως αὕτη καλλονὴ ὀψίμου φθινοπωρινοῦ ἄνθους... Ἠρίθμει τριάκοντα καὶ ἓξ ἔτη—ἀπαισία περίοδος δι' ὡραίαν γυναῖκα—περίοδος μαρασμοῦ...

»Πῶς! καὶ ἅπασα λοιπὸν ἡ ζωὴ αὐτῆς οὕτως πως θὰ παρέλθῃ! μετὰ πικρίας διελογίζετο πρὸς στιγμὴν ἡ Εἰρήνη Βορίσοβνα καθημένη πρὸ τοῦ καθρέπτου περατοῦσα τὸν πρωϊνὸν αὐτῆς καλλωπισμόν· καὶ οὐδεὶς λοιπὸν ποτὲ θὰ θαυμάσῃ τὸ πολυτελὲς τοῦτο στῆθος, τοὺς μαύρους τούτους βοστρύχους... αὐτοὶ δὲ οἱ ζωηροὶ ὀφθαλμοὶ οὐδέποτε θὰ προσβλέψωσί τινα μετ' ἔρωτος, οἱ ὡραῖοι οὗτοι βραχίονες οὐδένα θὰ περιπτυχθῶσιν, οὐδένα θὰ θωπεύσωσιν, οὕτως ὡς ἐπιποθεῖ ἡ καρδία μου... Θεέ μου! εἶνε ποτὲ δυνατόν! μοὶ εἶνε τάχα πεπρωμένον νὰ μὴ συναντήσω τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, ὃν ἠγάπησα ἅπαξ ἔστω, μόνον ἅπαξ καθ' ὅλον τὸν βίον μου».

[Ἕπεται συνέχεια].

Ἀγαθ. Γ. Κωνσταντινιδης

FERNAN CABALLERO

ΦΩΤΕΙΝΗ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗ

Ἱσπανικὸν διήγημα

[Τέλος]

Η'

«Δέκα πέντε ἡμέρας μετὰ τὴν συνδιάλεξιν, ἣν σοὶ διηγήθην, ἀνεχώρησεν ἐντεῦθεν ὁ γέρων Ἀντα-μοῦχος διὰ τὴν Ἀρασέναν φέρων μεθ' ἑαυτοῦ τὸν Διέγον Μέναν.

»Ἐπειδὴ ἦτο θέρος, ἤρχισαν τὴν πορείαν των κατὰ τὴν ἕκτην ἑσπερινὴν ὥραν· διῆλθον τὴν πεδιάδα πρὸς τὸ μέρος τῆς Τρουάνας, ἀκολουθοῦντες τὴν βασιλικὴν ὁδὸν τῆς Ἑστραμαδούρας. Κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, ὀλίγη δρόσος γλυκεῖα, προάγγελος τῆς νυκτός, ἐξηπλώθη ἐπὶ τῆς γῆς.

»Ἡ κόπωσις, ἡ προξενουμένη ὑπὸ τῆς θερμότητος, ἠλαττώθη κατ' ὀλίγον.

»Ἡ μακρὰ σειρὰ τῶν ἡμιόνων, αἵτινες ἐβάδιζον ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην, προὐχώρει μὲ τὴν κανονικότητα ἐκκρεμοῦς. Οἱ κωδωνῖσκοι, οἱ κρεμάμενοι ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ των, ἐξέπεμπον μονότονον ἦχον, τὸν ὁποῖον συνώδευε τὸ ὀξὺ καὶ διάτορον ᾄσμα τῶν γρίλλων. Οἱ δύω ἐκεῖνοι διάφοροι κρότοι εἶχον τὸ θέλγητρον τὸ ἀκαταμάχητον καὶ ποιητικὸν παντὸς ἦχου, ὅστις διαταράσσει τὴν βαθεῖαν σιγὴν τῆς νυκτὸς ἐν τῇ ἐξοχῇ. Ἐν Ἀνδαλουσίᾳ ἀγαπῶσι πολὺ τοὺς γρίλλους· πολυάριθμοι τοιοῦτοι πωλοῦνται καθ' ἑκάστην εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν ἀνθέων, ἐντὸς μικρῶν κλωβῶν.

»Ἐπὶ τῆς ἡμιόνου, ἥτις ἐβάδιζε πρὸ τῶν ἄλλων, ἵππευεν ὁ ὑπηρέτης τοῦ γέροντος Ἀντα-μούχου· ὁ νεανίας οὗτος, ἐξαίρετος ἱππεύς, κεκλιμένος ἐπὶ τῆς ἡμιόνου του, ἐστήριζε τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ τοῦ ζῴου καὶ μελαγχολικῶς ἔψαλλεν ἐπὶ ἐξαισίου δημώδους ἦχου ᾄσμά τι.

«Ὁ γέρων Ἀντα-μοῦχος, καθήμενος ἐπὶ τῆς ἡμιόνου του, ἄφινε νὰ κρέμωνται οἱ πόδες του, καὶ ἐκύλιε μεταξὺ τῶν δακτύλων του παχὺ σιγάρον. Ὁ Διέγος Μένας, ὅστις προεπορεύετο, ἀπηλπίζετο διὰ τὴν βραδύτητα τῶν ἡμιόνων.

»Ἔχετε ὑπομονήν, ἔλεγεν ὁ γέρων ἡμιονηγός· ὁ ὡραῖος ἵππος σας θὰ ἔκαμνε βεβαίως δέκα λεύγας εἰς μίαν ὥραν, ἀλλ' ἔπειτα δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξακολουθήσῃ καὶ ὅμως ἔχομεν ἀκόμη εἴκοσι σωστὰς λεύγας. Αἱ ἡμίονοι θὰ τὰς διατρέξουν χωρὶς κόπον καὶ χωρὶς σχεδὸν ν' ἀναπαυθῶσι. Ἀφήσατέ τας ἡσύχους· γνωρίζουσι ποῦ εἶνε αἱ ἐπικίνδυνοι δίοδοι, καὶ ἠξεύρουν τὸν δρόμον, ὅπως ἐγὼ τὰς χεῖράς μου.

»Ἡ νὺξ ἔφθασε πλέον, ὅτε ἐστάθησαν εἰς τὴν βένταν τοῦ Παγανόζα. Ἀφῆκαν ἐκεῖ τὴν βασιλικὴν ὁδόν, καὶ ἠκολούθησαν στενὴν καὶ κατάφυτον ἀτραπόν, ἡ ὁποία μόλις διεφαίνετο ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν ἡμιόνων.

»Κατ' ὀλίγον τὸ πᾶν κατέστη ἡσυχον καὶ σιωπηλόν· τὸ ἔδαφος ἀπέβαινε περισσότερον λιθῶδες καὶ ἡ σιγὴ μᾶλλον ἀπόλυτος· ἡ ἀσθενὴς νυκτερινὴ αὔρα οὐδ' ἠδύνατο κἂν νὰ κινήσῃ τὰ φύλλα τῶν δρυῶν καὶ πλατάνων.

»Ἐβάδισαν τοιουτοτρόπως καθ' ὅλην τὴν νύκτα, χωρὶς αἱ ἡμίονοι νὰ δώσωσι παραμικρὸν σημεῖον κοπώσεως. Κατὰ τὴν δεκάτην πρωϊνὴν ὥραν ἔφθασαν εἰς μεμονωμένην τινὰ βένταν, τὴν μόνην κατοικίαν, τὴν ὁποίαν ἀπήντησαν, καὶ ἥτις εὑρίσκετο εἰς τὸ μέσον σχεδὸν τῆς ὁδοῦ. Ἡ βένταν αὕτη κεῖται εἰς τὸ βάθος δύο λόφων, περὶ τοὺς ὁποίους στρέφεται εἰς τῶν ἀπείρων ἐκείνων ρυάκων, ὑπὸ τῶν ὁποίων σφίγγεται ἡ Σιέρρα ὡς ὑπὸ δικτύου ἀργυροῦ. Ἐκ τῆς προσόψεως τῆς βέντας ταύτης διακρίνονται τὰ τείχη τοῦ φρουρίου δε-λαὶ-Γκονάρδαι.

»Οἱ ταξειδιῶταί μας δὲν ἦσαν βεβαίως ἐξ ἐκείνων, οἵτινες θαυμάζουσι τὰς φυσικὰς καλλονάς. Ἀφοῦ λοιπὸν ἀφίππευσαν καὶ ἔδεσαν τὰς ἡμιόνους των, ἐπρογευμάτισαν δι' ἄρτου καὶ χοιρομηρίου, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξηπλώθησαν ἐπὶ τῶν σκεπασμάτων τῶν ἡμιόνων των καὶ ἐκοιμήθησαν βαθέως.

»Κατὰ τὴν δευτέραν μεταμεσημβρινὴν ὥραν ἐξύπνησε πρῶτος ὁ Διέγος. Ἰδὼν τοὺς συντρόφους του κοιμωμένους ἀκόμη ἐξῆλθε καὶ ἐκάθησε πρὸ τῆς βέντας. Ὄχι μακρὰν αὐτοῦ ἐκάθητο νεαρὰ κόρη ὀκταέτις ἐπὶ τῶν κλάδων μιᾶς γιάρας, ὡς βασίλισσα ἐπὶ τοῦ θρόνου της. Ἡ παιδίσκη ἀπέκοπτε τὰ ἄνθη ἐκ τῶν κλώνων καὶ ἐκοσμεῖτο δι' αὐτῶν. Θελκτικὴ εὐωδία, τὴν ὁποίαν θὰ ἐζήλευον οἱ καλλωπισταὶ τῆς αὐλῆς, διεχύνετο εἰς τὸν ἀέρα. Ὁ Διέγος ἠρώτησε τὴν μικρὰν πόθεν προήρχετο ἡ εὐωδία ἐκείνη.

»Ἡ μήτηρ μου, ἀπήντησεν ἐκείνη, ἀνάπτει τὸν φοῦρνόν της, καὶ ἡ εὐωδία αὕτη θὰ ἔρχεται ἀπὸ τοὺς κλάδους, οἱ ὁποῖοι καίονται. Δὲν γνωρίζετε λοιπόν, ὅτι ἡ γιάρα μυρίζει εὔμορφα; Μυρίζει δὲ ἐπειδὴ τρέχει αἷμα, ὅπως ἀπὸ τῆς πληγῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Τὰ ἄνθη της ἔχουν πέντε λευκὰ φύλλα, καὶ ἕκαστον φύλλον ἔχει μίαν ἐρυθρὰν κηλῖδα, ὡς μίαν πληγήν. Να, ἰδῆτέ την, σενόρ.

»Ὁ Διέγος ἔλαβε τὸ ἄνθος καὶ τὸ παρετήρησεν ἐπὶ πολύ, ὡς νὰ ἐζωγραφήθη ὑπὸ ζωγράφου, διεκρίνετο ἐπὶ ἑκάστου φύλλου αἱμοσταγὴς πληγή. Ὁ Διέγος ἐφρικίασεν ἄκων.

»Ἐξ ἄλλου ἡ παιδίσκη παρετήρει τρυφερῶς τὸ μικρὸν ἄνθος.

»Εἶσαι εὐτυχὴς σύ, μικρά, ἡ ὁποία βλέπεις τὴν πληγὴν αὐτὴν μόνον εἰς τὸ ἄνθος, εἶπε. Ἐὰν ὅμως τὴν ἔβλεπες εἰς τὸ στῆθος τῆς μητρός σου τί θὰ ἔκαμνες εἰς ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος τὴν ἔκαμε;

»Τὸ παιδίον ἔμεινε πρὸς στιγμὴν σκεπτικόν.

»Καὶ ἀπεκρίθη:

— Ὁ Κύριος ἐσυγχώρησε, καὶ ἐγὼ θὰ ἐσυγχώρουν.

— Δὲν ἀγαπᾷς τὴν μητέρα σου, εἶπεν ὁ Διέγος ἐγειρόμενος βιαίως.

— Περισσότερον ἀφ' ὅσον ἀγαπᾶτε σεῖς τὸν πατέρα σας, ἀπεκρίθη ἡ μικρά.

»Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐφάνη εἰς τὴν θύραν τῆς βέντας ὁ γέρων Ἀντα-μοῦχος.

— Αὐτὸς ὁ Νικόλας, εἶπε, κοιμᾶται ὡς ἀποθαμμένος. Τὸν ἐξύπνησα δύο φορᾶς, καὶ τὰς δύο ἀπεκοιμήθη. Ὄρθιος, Νικόλα, ὄρθιος! Ὁ καιρὸς περνᾷ καὶ ἔχομεν πολὺν δρόμον ἀκόμη.

»Μετὰ ἓν τέταρτον, ἡ μακρὰ σειρὰ τῶν ἡμιόνων εἶρπεν ὡς μέγιστος ὄφις ἐπὶ τῆς ἀνωμάλου ἀτραποῦ.

»Αἱ δρῦς, αἱ πλάτανοι, αἱ περιπλοκάδες, αἱ καρυαὶ ἐσχημάτιζον ἤδη πυκνὸν δάσος· οἱ ρύακες ἐπολλαπλασιάζοντο, καλυπτόμενοι ὑπὸ ροδῶν καὶ δαφνῶν, αἵτινες ἔτεινον πρὸς αὐτοὺς ὡς ζητοῦσαι δρόσον.

»Ἀφοῦ διῆλθον τὸ χωρίον Βὰλ-Φλόρες καὶ τὴν Χιγουέραν, διέκρινον τέλος τὴν Ἀρασέναν. Ἡ Ἀρασένα εἶνε ᾠκοδομημένη ἐν σχήματι ἡμισελήνου εἰς τοὺς πρόποδας ὑψηλοῦ ὄρους.

»Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν Μαύρων, ὑπῆρχεν ἐκεῖ μέγιστον καὶ ἰσχυρότατον φρούριον ἐπὶ τοῦ βράχου, ἐφ' οὗ σήμερον ἁπλοῦται τὸ ἥσυχον κοιμητήριον τοῦ χωρίου. Ἐκκλησία μικρὰ καὶ σοβαρὰ ὑψοῦται ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τοῦ ἀπειλητικοῦ φρουρίου.

— Βλέπετε τὰ ὕψη αὐτά, τὰ ὁποῖα φαίνονται ὡς νὰ ὁμιλοῦν μὲ τὰ νέφη, εἶπεν ὁ γέρων Ἄντα - μοῦχος. Ἐκεῖ εἶνε τὸ νεκροταφεῖον. Οἱ Μαῦροι εἶχον ἐκεῖ ἓν φρούριον, τόσῳ μεγάλον καὶ ἰσχυρόν, ὥστε,

ὁσάκις τοὺς προσέβαλλον οἱ χριστιανοί, ὅλοι ἐκλείοντο ἐκεῖ ἀσφαλεῖς. Μίαν ἡμέραν ὁ χριστιανὸς ἀρχηγὸς εἰδοποίησε τὸν Μαῦρον νὰ τῷ παραδώσῃ τὸ φρούριον. Ὁ Μαῦρος ἀπήντησε ὅτι θὰ ὀχυρωθῇ καὶ ὅτι ἂν κανεὶς χριστιανὸς θέλει ἂς ὑπάγει νὰ δειπνήσουν. Ἀκούσαντες τοὺς λόγους τούτους οἱ χριστιανοὶ ὠργίσθησαν καὶ ὁπλισθέντες ἀπῆλθον κατὰ τοῦ φρουρίου, ἐνῷ ὁ ἀρχηγὸς των ἐφώναζε :

— Ἐμπρὸς λοιπὸν παληκάρια μου εἰς τὸ δεῖπνον. Εἰς τὸ δεῖπνον, ἐκραύγασαν ὅλοι καὶ ἐρρίφθησαν μεθ' ὁρμῆς κατὰ τοῦ φρουρίου, τὸ ὁποῖον ἐκυρίευσαν· ἔκτοτε τὸ χωρίον ὠνομάσθη Ἀλησένα ἢ Ἀρασένα.

»Ὁ Διέγος Μένες, τοῦ ὁποίου ἡ δειλία ηὔξανε καθ' ὅσον ἐπλησίαζεν, ἦτο κατατεταραγμένος καὶ μόλις ἤκουε τὰς ἱστορικὰς διηγήσεις τοῦ γέροντος.

»Μὲ βεβαιοῖτε λοιπόν, τὸν ἠρώτησεν, ὅτι θὰ μὲ δεχθοῦν καλῶς.

— Διαβολε, ἀπήντα ὁ Ἄντα-μοῦχος, ἤθελα νὰ ἤξευρα πῶς δὲν θὰ σὲ ἐδέχοντο καλῶς. Φίλε μου, εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον δὲν πρέπει νὰ δυσπιστῇ κανείς. Δὲν γνωρίζεις λοιπὸν τὴν παροιμίαν. Μένει ζῶον, ὅστις νομίζει ὅτι εἶνε τοιοῦτος. Λοιπὸν γνωρίζουν, ἀπὸ ὅσα τοῖς εἶπον ἐγώ, ὅτι εἶσαι νέος καλός, ἀπὸ καλὴν οἰκογένειαν, καὶ ἔχεις καὶ ἀρκετὴν περιουσίαν. Ἔπρεπε νὰ εἶνε πολὺ δύσκολοι διὰ νὰ μὴ τοῖς ἀρέσει Διέγος ὁ σιωπηλός.

— Δὲν ὀνομάζομαι πλέον Διέγος Καλλάδος, ἀλλὰ Διέγος Μένες.

— Εἶνε τὸ αὐτό, ἀπήντησεν ὁ ἡμιονηγός, ἐγὼ ὀνομάζομαι Κοῦρος Μορένος, καὶ ὅμως ὅλοι μὲ γνωρίζουν γέρω Ἄντα-μοῦχον.

»Μόλις ἔφθασαν, ὁ γέρων ἔσπευσε νὰ εἰδοποιήσῃ τὴν οἰκογένειαν περὶ τῆς ἀφίξεως καὶ οἱ ταξειδιῶταί μας, ἀφοῦ διηυθέτησαν τὴν ἐνδυμασίαν των μετὰ τῆς φροντίδος ἣν ἀπήτει ἡ περίστασις, διηυθύνθησαν πρὸς τὴν οἰκίαν τῆς Παστόρας.

»Ὁ Διέγος, τοῦ ὁποίου ἡ καλλονὴ καὶ ἡ εὐγενὴς φυσιογνωμία προὐκάλεσε τὴν γενικὴν προσοχήν, ἠκολούθει τεταραγμένος τὸν Ἄντα-μοῦχον, ὅστις προηγεῖτο θριαμβευτικῶς.

»Πῶς σᾶς φαίνεται ὁ προστατευόμενός μου, ἠρώτα.

— Ἂν φέρετε πάντοτε νέους ὡς αὐτόν, ὅλαι αἱ νεάνιδες τοῦ χωρίου θὰ γείνουν συνδρομήτριαί σας. Εἶπέ τις.

»Τέλος ἔφθασαν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς μνηστῆς. Ἦτο οἰκία μεγάλη καὶ ὡραία· εἰς τὰ δεξιὰ τῆς εἰσόδου εὑρίσκετο αἴθουσα, εἰς τὴν ὁποίαν ἦν συνηθροισμένη κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ὁλόκληρος ἡ οἰκογένεια μετὰ τοῦ Ἀλκάδου τοῦ χωρίου.

»Ὁ Διέγος ἰδὼν ὅλους ἐκείνους ἔχασε τὸ ὀλίγον θάρρος του. Ἡ Παστόρα, κεκρυμμένη ὄπισθεν τῆς μητρός της, δὲν εἶχεν ὀλιγώτερον ταραχθῇ. Ὁ ἔρως, ὅπως ἡ ἀηδών, ἀγαπᾷ τὴν νύκτα, τὴν ἐρημίαν. Τὸν ἔρωτα ἓν ξένον βλέμμα ταράσσει, παρουσία τρίτου ἐνοχλεῖ.

»Ἐν τούτοις ὁ Διέγος καὶ ἡ Παστόρα ἀντήλλαξαν βλέμμα, ὅπερ τοὺς ἐνεθάρρυνε καὶ ἡ ἀμηχανία των ἠλαττώθη.

— Καὶ ὁ κουμπάρος μου ποῦ εἶνε ; ἠρώτησεν ὁ γέρω Ἄντα-μοῦχος ἐπιθυμῶν νὰ παρουσιάσῃ τὸν μελλόνυμφον πρῶτον εἰς τὸν πενθερόν του.

— Θὰ ἔλθῃ ἀμέσως, ἀπεκρίθη ἡ σύζυγός του· δὲν ἦτο ἐδῶ ὅταν μᾶς εἰδοποιήσατε ὅτι ἔρχεσθε καὶ ἡμεῖς δὲν σᾶς ἐπεριμέναμεν τόσῳ ὀγρήγορα.

— Αὐτὸ ἔγεινε, ἐπειδὴ εἶχα καλὸν ἡμιονηγόν, ἀπήντησεν ὁ καλὸς γέρων δεικνύων τὸν Διέγον.

»Συγχρόνως ἠκούσθη ἔξω ταχὺ βῆμα ἵππου, μετ' ὀλίγον δὲ εἰσῆλθε ἀνήρ τις νέος ἀκόμη.

»Ἰδοὺ ὁ υἱός σου, Ἰωσία Ραμό, εἶπεν ὁ Ἄντα-μοῦχος εὐθύμως ὑψῶν τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ἄνω· θὰ συμφωνήσῃς βέβαια ὅτι ἡ Παστορίλλα, κουμπάρε, ἔχει πολλὴν καλαισθησίαν.

»Καλῶς ἦλθε εἰς τὴν οἰκίαν μου ὁ νέος οὗτος, ἀπήντησεν ὁ Ἰωσίας Ραμός. Καὶ λαβὼν τὴν θυγατέρα του ἐκ τῆς χειρὸς προσέθηκε: ἰδοὺ ἡ κόρη μου, σοὶ ἀνήκει : ἀφοῦ σὲ ἀγαπᾷ· εἶνε ἡ κόρη μου ὅ,τι ἔχω προσφιλέστερον εἰς τὴν γῆν! Εἴθε ὁ Θεὸς νὰ σᾶς εὐλογήσῃ, ὡς σᾶς εὐλογῶ ἐγώ!

»Ὁ Διέγος προὐχώρησε καὶ ὕψωσε τὴν κεφαλήν, τὴν ὁποίαν ἐκράτει καταβιβασμένην ἀφ' ὅτου ὡμίλησεν ὁ Ἄντα-μοῦχος, καὶ παρετήρησε τὸν μέλλοντα πενθερόν του.

»Αἴφνης ὑπεχώρησε καὶ αἱ τρίχες του ἠνορθώθησαν.

— Εἰπέ του λοιπὸν τίποτε, Διέγο, εἶπεν εἰς τὸ οὖς του ὁ γέρων Ἄντα-μοῦχος· δὲν σὲ ἐπίστευα τόσῳ δειλόν. Ἀπάντησε λοιπόν, εὐχαρίστησε, θὰ σὲ νομίσουν βωβὸν ἢ ἀγροῖκον.

»Ὁ Διέγος ἔμενεν ἀκίνητος καὶ ἡ ἔκφρασις τοῦ προσώπου του προὐξένησε γενικὴν κατάπληξιν.

— Μὰ τὴν Παναγίαν τῆς Ἀτύχας, προσέθηκεν ὁ γέρων, περὶ τὸν ὁποῖον ἔσπευσαν ἔκπληκτοι πάντες, τί βλέπετε λοιπὸν περίεργον, Διέγο, καὶ ἐστάθητε ὡς τὸ ἄγαλμα τῆς γυναικὸς τοῦ Λώτ.

— Βλέπω, εἶπεν ὁ Διέγος χωρὶς νὰ στρέψῃ τὸ πρόσωπον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῆς Παστόρας, βλέπω . . . τὸν δολοφόνον . . . τοῦ Ζουὰν Μένα, τοῦ πατρός μου.

»Ἠκούσθη γενικὴ κραυγὴ ἐκπλήξεως μεθ' ὃ ἐπηκολούθησε βαθεῖα σιγή.

— Τί λέγεις, εἶπε πρῶτος συνελθὼν ὁ γέρων Ἄντα-μοῦχος, εἶσαι τρελλός ;

— Ἂς ρίψουν ἔξω ἀμέσως τὸν ἀχρεῖον αὐτὸν σοκοφάντην, ἐκραύγασεν ἡ σύζυγός τοῦ Ἰωσία Ραμοῦ.

— Συκοφάντην ;... εἶπεν ὁ Διέγος, ἰδέτε λοιπὸν ἂν αὐτὸς ὁ ἴδιος τολμᾷ νὰ τὸ ἀρνηθῇ.

»Ὁ Ἰωσίας ἔμενεν ἀπολελιθωμένος μὲ καταβιβασμένην τὴν κεφαλήν.

— Διέγο, εἶπεν ὁ ἡμιονηγός, ἐπιθυμῶν νὰ τὸν παρασύρῃ ἐκεῖθεν, ἔχασες τὸ λογικόν σου, παιδί μου. Παντοῦ λοιπὸν νομίζεις ὅτι βλέπεις ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος πρὸ εἴκοσιν ἐτῶν ἐφόνευσε τὸν πατέρα σου ;

— Τὸ εἶπον· τότε ἀπήντησεν ὁ Διέγος καὶ μὲ ἑκατὸν ἔτη καὶ μεταξὺ χιλίων δολοφόνων, θ' ἀνεγνώριζα τὸν φονέα τοῦ πατρός μου, καὶ ὁ ἴδιος τὸ εἶπε τί πρέπει νὰ κάμω· δὲν εἶνε ἀλήθεια ὅ,τι ἐλέγατε ὅτε διηυθύνετε τὸ ὅπλον εἰς τὸ στῆθος τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου, «ὅταν δίδῃ κανεὶς μίαν ὑπόσχεσιν πρέπει νὰ τὴν ἐκτελῇ, ὅταν χρεωστῇ πρέπει νὰ πληρώνῃ»;

»Ἀκούων τοὺς λόγους τούτους ὁ Ἰωσίας Ραμὸ ἀφῆκε νὰ πέσῃ τὸ ὅπλον ἐφ' οὗ ἐστηρίζετο, καὶ θὰ ἔπιπτε καὶ αὐτὸς κατὰ γῆς, ἂν μὴ τὸν ἐστήριζεν ὁ γέρων Ἄντα-μοῦχος καὶ ἄλλοι τινές.

— Τὸ βλέπετε, εἶπεν ὁ Διέγος ἐκτὸς ἑαυτοῦ, δὲν ἀντιλέγει κἂν εἰς τὴν κατηγορίαν. Ἀλκάδη, ἐν ὀνόματι τοῦ νόμου, σᾶς παρακαλῶ νὰ τὸν συλλάβετε. Ὅλοι σεῖς, νὰ εἶσθε μάρτυρες. Δὲν εἶνε ἀληθές, δολοφόνε τοῦ Ζουὰν Μένα, ὅτι ἀναγνωρισθεὶς ὑπὸ τοῦ υἱοῦ σου, ὁμολογεῖς τὸ ἔγκλημά σου ;

»Ὁ Ἰωσίας Ραμὸς ἔμενεν ἄφωνος.

— Ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ τῆς ἀληθείας, ἐγώ, ὁ υἱὸς τοῦ Ζουὰν Μένα, σὲ ἐρωτῶ, ἐφόνευσες τὸν πατέρα μου ;

»Ὁ Ἰωσίας Ραμός, συνενώσας τὰς δυνάμεις του ἐσταύρωσε τὰς χεῖράς του καὶ ἀπεκρίθη :

— Ναί, τὸν ἐφόνευσα.

— Παναγία Παρθένε, ἐκραύγασεν σύζυγός του κρύπτουσα τὸ πρόσωπον εἰς τὰς χεῖρας.

— Ναί, δυστυχὴς γυναῖκα, σὲ ἠπάτησα, ἀλλὰ γνωρίζεις ὅτι ἐγὼ δὲν σ' ἐζήτησα. Γνωρίζεις ὅτι ἠρνήθην ὅταν μοὶ ἐπρότεινε ὁ πατήρ σου, εἰς ἐμὲ τὸν πτωχὸν ὑπηρέτην του, νὰ γείνω υἱός του. Μόνον ὅταν ἐπείσθην ὅτι ὁ ἔρως αὐτὸς θὰ σὲ κατεβίβαζε εἰς τὸν τάφον συνήνεσα νὰ σὲ νυμφευθῶ καὶ νὰ σὲ καταστήσω εὐτυχῆ. Ἐκράτησα τὸν λόγον μου καὶ ἔκαμα ὅ,τι ἠδυνήθην διὰ νὰ τὸν κρατήσω. Ἀλλ' ἦτο πεπρωμένον νὰ μὴ σβύσῃ τὸ παρελθὸν ἐκεῖνο ... τὸ ἔγκλημα καὶ ἡ εἱρκτή ...

— Κατάδικος, ὦ Θεέ μου, κατάδικος! ἐψιθύρισεν ἡ ἀτυχὴς γυνὴ καὶ ἐρρίφθη ἐπί τινος καθίσματος. Αἱ λοιπαὶ γυναῖκες τὴν περιεκύκλωσαν.

»Συνελθοῦσα ἐκ τῆς πρώτης φρίκης ἡ Παστόρα, ἐρρίφθη ὡς λέαινα ἐπὶ τοῦ πατρός της, καὶ διὰ τῆς χειρὸς τῷ ἔκλεισε τὸ στόμα λέγουσα :

— Σιώπησε, σιώπησε! Μὴ συκοφαντῆσαι μόνος σου... Σύ, δυστυχῆ καὶ ἀγαπητέ μου πατέρα, σὺ δολοφόνος ;... Ψεύδεσαι, ψεύδεσαι, αἰσχρὲ συκοφάντα, δὲν ἐφόνευσεν αὐτὸς τὸν πατέρα σου.

— Κόρη μου, κόρη μου, εἶπεν ὁ Ἰωσίας Ραμός. Δὲν δύναμαι νὰ ψευσθῶ. Ναί, ἐγώ, παραφερθεὶς ἐκ τῆς ἀπελπισίας, τὸν ἐφόνευσα... διότι αὐτός, ὁ πατήρ του, μὲ κατέστρεψε ἐμέ, καὶ ὅλην τὴν οἰκογένειάν μου· διότι αὐτὸς ἀφήρπασε τὴν γυναῖκα, τὴν ὁποίαν ἐλάτρευσα. Ἔκτοτε δὲν εἶδον μίαν ἡμέραν εὐτυχῆ, μίαν νύκτα ἥσυχον. Ἐγνώριζεν ὅτι θὰ ἐπλήρωνα μίαν ἡμέραν τὸ ἔγκλημα αὐτό. Ἡ ἡμέρα ἔ-

φθασε, εἶμαι ἕτοιμος. Ἐμπρός, εἶπεν ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν Ἀλκάδην, συλλάβετέ με καὶ δικάσατέ με ταχέως.

— Ὄχι, ὄχι, ἐφώναζεν ἡ Παστόρα, δὲν θὰ τὸν συλλάβετε. Εἶνε ἀδύνατον. .. θ' ἀποθάνω.

»Καὶ ἡ ἀτυχὴς νεᾶνις ἐρρίφθη κλαίουσα πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ πατρός της, τοὺς ὁποίους περιέβαλε διὰ τῶν βραχιόνων της.

— Κόρη μου, εἶπεν ἐκεῖνος ἐγείρων καὶ σφίγγων αὐτὴν ἐπὶ τῆς καρδίας του. Δυστυχῆ μου κόρη, μόνον ἄνθος τῆς σκληρᾶς μου ζωῆς· ἦσο ἡ μόνη μου εὐτυχία, ἡ μόνη μου χαρά.

— Διέγο ... Διέ ... γο ... ἐφώνησεν ἀπελπις πρὸς τὸν μνηστῆρά της ἡ ἀτυχὴς νεᾶνις ... σῶσέ τον σύ ...

— Διέγο, εἶπε καὶ ὁ γέρων Ἄντα-μοῦχος δακρύων, λυπήσου αὐτήν! ἀπάλλαξέ τον τὸν δυστυχῆ πατέρα, εἰπὲ ὅτι σὲ ἠπάτησε μεγάλη ὁμοιότης. Ἰδὲ πῶς τὸν λυποῦνται ὅλοι. Διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, ὑποχώρησε ...

»Ὁ Διέγος, τοῦ ὁποίου ὁ ἔρως πρὸς στιγμὴν εἶχε ὑπερνικήσει τὴν θλῖψιν, ὑπέφερε φρικώδη βάσανον· τέλος ἐψιθύρισε διὰ φωνῆς ὑποκώφου:

— Ὡρκίσθην νὰ ἐκδικήσω τὸν πατέρα μου.

— Διέγο, εἶπεν ἡ νεᾶνις ριπτομένη εἰς τὰ γόνατα τοῦ μνηστῆρός της, ἀφοῦ ἠγάπησες τόσῳ τὸν πατέρα σου, γνωρίζεις πόσον ἐγὼ ἀγαπῶ τὸν ἰδικόν μου. Σὲ ὁρκίζω εἰς ὅ,τι ὑπέφερες, λυπήσου με, μὴ μὲ καταδικάσῃς εἰς αἰωνίαν λύπην. Διέγο, εἰπὲ ψεύματα σὺ διὰ νὰ μᾶς σώσῃς.

— Ἐλυπήθη ἐκεῖνος τὸ ἀθῷον θῦμά του; εἶπεν ἀποστρέφων τὴν κεφαλήν, ἵνα μὴ βλέπῃ τὴν Παστόραν.

— Ἀρκετά, κόρη μου, ἡ ζωή μου δὲν ἀξίζει τόσην ταπείνωσιν, εἶπεν ὁ Ἰωσίας Ραμός.

— Πήγαινε λοιπόν! εἶπεν ἡ Παστόρα ἀνεγειρομένη ὑπερηφάνως, ὡραία ἐν τῇ θλίψει της, ὡς ἄλλη Σπαρτιᾶτις. Ἔσο πλούσιος καὶ εὐτυχής, ἀφοῦ ἀνταλλάξῃς τὴν γλυκεῖαν εὐτυχίαν τοῦ ἔρωτος μὲ τὴν αἱμοχαρῆ εὐχαρίστησιν τῆς ἐκδικήσεως. Ὕπαγε, καὶ ἀφοῦ δὲν ἔλαβες οἶκτον δι' ἡμᾶς, εἴθε νὰ μὴ λάβῃ κανεὶς δι' ἐσὲ εἰς τὴν γῆν ἐδῶ καὶ ὁ Θεὸς εἰς τὸν οὐρανόν.

»Τὴν αὐτὴν ἑσπέραν ἤρξατο ἡ δίκη τοῦ Μανουὴλ Διάζ, γνωστοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἰωσία Ραμοῦ. Κατὰ τὴν ἀνάκρισίν του, ὡμολόγησε τὸ ὄνομα καὶ τὸ ἔγκλημά του, προσέθηκε δὲ ὅτι, ἀφοῦ διέπραξε τὸ ἔγκλημα ἐκεῖνο, περιεπλανήθη ἐπί τινα καιρὸν εἰς τὰ ὄρη, τρεφόμενος δι' ἀγρίων καρπῶν. Ἡμέραν τινὰ εὗρεν ἐπὶ τῆς κοίτης ἑνὸς ξηροῦ χειμάρου τὸ σῶμα ἑνὸς πνιγέντος. Τοῦ ἀνθρώπου τούτου ὁ πῖλος εὑρίσκετο ἐρριμένος ἐπὶ τῆς ἄλλης ὄχθης καὶ ἐντὸς τοῦ πίλου αὐτοῦ ἦτο τὸ διαβατήριόν του φέρον τὸ ὄνομα τοῦ Ἰωσία Ραμοῦ, πτωχοῦ χωρικοῦ τῆς Σιέρρας, ὅστις ἤρχετο εἰς Ἀρασέναν ἵνα εὕρῃ ἐργασίαν. Ὁ νεκρὸς ἐτάφη τὴν ἑπομένην, ἐκληφθεὶς ἀντὶ τοῦ καταδίκου, Διάζ, ἐνῷ ἐκεῖνος ἐλθὼν ἐν Ἀρασένῃ εἰσῆλθεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ μέλλοντος πενθεροῦ του· ἐκεῖ εἰργάσθη τιμίως καὶ εὐσυνειδότως καὶ ἠγαπήθη ὑπὸ τῆς θυγατρὸς τοῦ κυρίου του.

»Ὁ Μανουὴλ Διάζ δικασθεὶς κατεδικάσθη εἰς θάνατον καὶ μετ' ὀλίγον ἀπεκεφαλίσθη.

»Ὅταν τὸν μετέφεραν εἰς Σεβίλλην, ἡ θυγάτηρ του, τὴν ὁποίαν ἡ οἰκογένειά της ἐκράτει κεκλεισμένην, διέφυγε καὶ ἠκολούθησε πεζῇ τὸν πατέρα της. Ὁ γέρων Ἄντα-μοῦχος, ὅστις ἔδραμε κατόπιν της, τὴν εὗρε ἀναίσθητον ὑπὸ δένδρον τι, μὲ τοὺς πόδας καθημαγμένους καὶ ἡμιθανῆ ἐκ τῆς ἀπελπισίας καὶ τοῦ κόπου.

»Ὁ δυστυχὴς γέρων τὴν ἔφερεν εἰς Σεβίλλην καὶ τὴν ἀπέθεσαν εἰς τὴν οἰκίαν μου, μεθ' ὅλας ὅμως τὰς φροντίδας μας δὲν ἠδυνήθη νὰ ὑποστῇ τὴν φρικώδη ἀτυχίαν της. Ἡ μεγάλη ταραχὴ τῶν νεύρων της τῇ ἐπέφερε ἐπιληπτικοὺς σπασμοὺς τὴν κατέστησε ἠλιθίαν, λέγεται δὲ ὅτι τώρα εἶνε ἀδύνατον ν' ἀναγνωρίσῃ τις τὴν νέαν ἐκείνην, τὴν τόσῳ περίβλεπτον διὰ τὴν καλλονήν της.

»Ὁ Διέγος, τοῦ ὁποίου ὁ καταστραφεὶς ἐν τῇ δίψῃ τῆς ἐκδικήσεως ἔρως ἐκλόνισε τὸ λογικόν, εὑρίσκεται τώρα εἰς τὸ φρενοκομεῖον τοῦ ἁγίου Μάρκου· ἐκεῖ οἱ φύλακες τὸν κτυπῶσι καὶ οἱ ἐπισκέπται γελῶσι μὲ αὐτὸν καὶ τοιουτοτρόπως γίνονται, οὕτως εἰπεῖν, οἱ ἐκτελεσταὶ τῆς κατάρας τοῦ ἀθώου θύματος, τὸ ὁποῖον κατέστρεψε τὸ τυφλὸν πρὸς ἐκδίκησιν πάθος τοῦ νέου.

»Ἀποτίει τὴν ποινήν, τῆς ἀπαισίας ἰδέας του καὶ τῆς αἰσχρᾶς ὑπερηφανίας του, ἥτις τὸν ἔκαμε νὰ πιστεύῃ, ὅτι αὐτὸς ἦτο τὸ ὄργανον τῆς ἐκδικήσεως, ἡ ὁποία ἀνήκει μόνον εἰς τὸν Θεόν».

Γ. Β. Τσοκοπουλος

ΤΕΛΟΣ

GABRIEL DANTRAGUES

ΕΓΓΑΜΟΣ ἢ ΑΥΤΟΧΕΙΡ,

Διήγημα

Α'

Νύκτα τινὰ καθ' ἣν οἱ οὐράνιοι ἀδάμαντες ἠστραπηβόλουν ἐν ὅλῃ τῇ μεγαλοπρεπείᾳ αὐτῶν, ἀνήρ τις ἀνήρχετο τὰς τελευταίας βαθμίδας τῆς ὡραίας κλίμακος τοῦ διασήμου ξενοδοχείου Βεφούρ.

Εἰς προϋπάντησιν τοῦ ἀνδρὸς τούτου, θαμῶνος φαίνεται, ἔδραμεν ὑπηρέτης τις λέγων:

—Ἡ συνειθισμένη θέσις σας εἶναι πιασμένη. Ἔχομεν πολὺν καιρὸν νὰ ἰδοῦμεν τὴν εὐγενείαν σας!...

— Ἔρχομαι ἀπὸ τὴν ἐξοχήν, Χρῆστο. Ποῦ θὰ καθήσω τώρα; Ἐπιθυμῶ νὰ καταλύσω ἐδῶ.

— Ἔχω ἀκόμη ἕνα δωμάτιο ἄδειο, ἀλλ' εἶναι κομμάτι μεγάλο.

— Τὸ παίρνω. Νὰ μὲ ἀφήσῃς μόνον καὶ ἂς στοιχίσῃ καὶ εἴκοσι πέντε λουδοβίκεια τὸ δεῖπνόν μου. Ἔχω νὰ γράψω.

— Νὰ μένετε ἥσυχος.

Ὁ ἄνθρωπός μας λοιπὸν εἰσῆλθεν εἰς μεγαλοπρεπές τι δωμάτιον βλέπον πρὸς τὸν κῆπον τοῦ Παλαὶ-Ρουαγιάλ. Ἀφῆρεσε τὸ πλατὺ ἐπανωφόριόν του, ὅπερ ἐφόρει ἄγνωστον διατί, διότι ὁ καιρὸς ἦτο χλιαρός, ἐξήγαγε τοῦ θυλακίου τοῦ ἐπενδύτου του δέσμην ἐπιστολῶν καὶ ἤρξατο ν' ἀναγινώσκῃ.

Ὁ ἐπονομαζόμενος Χρῆστος, ὑπηρέτης, ἥπλωνε ταχέως τὸ τραπεζομάνδηλον, μὲ τὴν φιλοκαλίαν καὶ τὴν μέθοδον, αἵτινες διακρίνουσι τοὺς ὑπηρέτας τῶν καλλιτέρων ξενοδοχείων. Προφανῶς ἐγνώριζε τὰς ἕξεις καὶ τὴν γενναιοδωρίαν τοῦ προσώπου, ὅπερ ὑπηρέτει, διότι, μὲ λάμποντας ἐξ εὐχαριστήσεως ὀφθαλμούς, ἔθηκε δεξιόθεν αὐτοῦ ποτήριον, ὅπερ ἐπλήρωσεν οἴνου μαδέρας μέχρι στεφάνης, ἀριστερόθεν δὲ τὸν πρὸς γραφὴν ἀναγκαῖον χάρτην καὶ μελανοδοχεῖον κομψότατον. Ὅτε ἐπεράτωσε τὴν ἐργασίαν του ἐξῆλθε χωρὶς ν' ἀναμένῃ νέας διαταγὰς καὶ ἔκλεισε τὴν θύραν μετὰ προσοχῆς.

Ἀφ' οὗ ἔφαγεν ἐλαίας τινὰς καὶ ἔπιεν ὀλίγην μαδέραν, τὸ πρόσωπον, πρὸς τὸ ὁποῖον ὁ ὑπηρέτης τόσον μεγαλοπρεποῦς ξενοδοχείου ἐξεδήλου τοσαύτην μεγάλην ὑπόληψιν, ἔλαβε χάρτην καὶ ἔγραψε κατ' ἐξακολούθησιν καὶ ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου δισταγμοῦ, ἐπιστολὴν τῆς ὁποίας, ἐσκυμμένοι ἐπὶ τοῦ ὤμου αὐτοῦ, θέλομεν παρακολουθήσῃ ἑκάστην γραμμὴν διὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ.

«*Φίλτατέ μοι Ἐρνέστε,*

»Εἶσαι ὁ μόνος ὁ ἐπὶ τοῦ κόσμου τούτου ἀγαπήσας με καὶ γνωρίσας με· ἡ φιλική σου προθυμία ἐνίκησε τὴν ἀγριότητά μου καὶ εἰς σὲ ὀφείλω, κατ' ἐποχὰς θλιβερᾶς, τὴν εὐχαρίστησιν, νὰ ἐξομολογηθῶ εἰς εὐγενῆ καρδίαν τὴν κρυφίαν πικρίαν τῆς ἰδικῆς μου. Θὰ ἤμην λοιπὸν ἀγνώμων ἂν ἐσταμάτων τὸ ρεῦμα τῆς ζωῆς μου χωρὶς νὰ σ' εὐχαριστήσω διὰ τὸ ἀφιλοκερδὲς ἐνδιαφέρον, ὅπερ μοὶ ἐπέδειξας, καὶ χωρὶς νὰ σοὶ πέμψω τὸν ἔσχατον ἀποχαιρετισμόν μου.

»Ἂν ἦσο μόνον ἑκατὸν λεῦγας μακρὰν ἀπ' ἐδῶ, θὰ τὰς διήνυον διὰ νὰ θλίψω τὰς χεῖράς σου ἅπαξ ἀκόμη, διὰ τελευταίαν φοράν. Ἀλλὰ χρειάζεται μὴν διὰ νὰ διέλθω τὸν Ὠκεανόν, καὶ ἐγὼ βιάζομαι.

»Αὔριον, φίλτατέ μοι Ἐρνέστε, αὔριον δὲν θὰ ζῶ πλέον.

»Γνωρίζεις ἤδη πολλὰ περὶ τοῦ χαρακτῆρός μου καὶ τῶν αἰσθημάτων μου. Ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ συμφωνήσῃς μὲ τὴν δημοσίαν γνώμην, χαρακτηρίζων ὡς ἄφρονα πρᾶξιν τὴν αὐτοκτονίαν μου, κρίνω καλὸν νὰ προσθέσω ἀκόμη λεπτομερείας τινάς.

»Ὁ πατήρ μου, ὡς γνωρίζεις, ἦτο χοιροπώλης· οἱ πρῶτοι τῆς παιδικῆς μου ἡλικίας σύντροφοι ἦσαν πολυάριθμοι λοι-

πὸν ἐντὸς τῶν χαμηλῶν ἐκείνων σταύλων, ἀπὸ τῶν ὁποίων σὺ πάντοτε ἀπεμακρύνεσο φράσσων τὴν ῥῖνά σου. Πρὸς τούτοις ὁ πατήρ μου ὠνομάζετο Φραγκῖσκος Γκρελουσέ.

»Σοὶ ὁμολογῶ ὅτι θὰ ἠγάπων καὶ θὰ ἐσεβόμην ἐπ' ἴσης τὸν πατέρα μου καὶ ἂν ὠνομάζετο Βίκτωρ Οὐγκὼ ἢ Σατωβριάνδος.

»Ἀληθὲς ὅτι ὁ πατήρ μου, ἀγαθὸς ἀνὴρ ἀγαπῶν με ὅσον καὶ τὰ κτήνη του, ἠδύνατο νὰ ἐπιδειχθῇ εἰς τοὺς εὐγενεῖς, οἵτινες μᾶς περιεκύκλουν ὅπως ἐπεθύμει, διότι κατεῖχε περιουσίαν πλέον τοῦ ἑκατομμυρίου.

»Ἐνθυμοῦμαι ὅτι μοὶ ἔλεγε συχνάκις, ὅταν συνεπλήρωσα τὰ δέκα ἔξ τῆς ἡλικίας μου ἔτη.

»— Διατί, Βασίλη, σιωπᾷς πάντοτε ἐμπρὸς εἰς τοὺς ἄλλους καὶ εἶσαι τόσον σενεσταλμένος; Ἂν δὲν εἶσαι ἔξυπνος, ἔχεις ὅμως χρήματα! Ὅταν τὰ μοῦτρά σου δὲν ἀρέσουν εἰς κανένα κορίτσι, κτύπα τὰ τάλληρά σου, μὲ τὰ ὁποῖα θὰ σοῦ γεμίσω ταῖς *τσέπαις*· καὶ θὰ ἰδῇς πῶς θὰ σὲ φιλήσῃ πρῶτο πρῶτο.

»Καὶ ἐξεκαρδίζετο ὅταν ἔβλεπε τὴν στενοχωρίαν μου καὶ τὴν ἐντροπήν μου.

»Πόσον παράδοξον εἶναι, υἱὸς εὐγενοῦς πατρὸς νὰ ἦναι κτηνώδης καὶ βάναυσος, ἀλλὰ καὶ τί ὀλεθρία καὶ σκληρὰ τῆς εἱμαρμένης εἰρωνία, νὰ ὑπάρχωσι τοὐναντίον τέκνα χυδαίας καταγωγῆς, ὧν ἡ φύσις νὰ ἦναι ἀριστοκρατικωτάτη καὶ ἡ καρδία λεπτή...

»Οἴμοι! δύναμαι νὰ τὸ εἴπω καὶ ἐγὼ τώρα, ἀφ' οὗ μοὶ τὸ εἶπες σὺ αὐτός· ὑπὸ τὸ χυδαῖον ἐξωτερικόν μου ἤμην ἐκ τῶν παιδίων τούτων!

»Τὸ ὕφος τῆς ἐπιστολῆς ταύτης εἶναι πολὺ ἀσυνάρτητον, δὲν εἶν' ἀλήθεια; Ἐν τούτοις ὁ νοῦς μου εἶναι διαυγέστερος ἀπὸ ἄλλοτε· ἡ σκέψις μου ὅμως εἶναι, κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην, ταχυτάτη, περικλείει δὲ τόσας ἀναμνήσεις, τόσα πράγματα, ὥστε δὲν εἰμπορῶ πλέον νὰ τακτοποιήσω τὴν ἔκφρασιν τῶν ἰδεῶν μου.

»Μοὶ προεῖπες ὅτι μίαν ἡμέραν ἡ δειλία μου θὰ μὲ φονεύσῃ καὶ εἶχες δίκαιον. Προσεπάθησες, ἀλλὰ ματαίως, νὰ καταπολεμήσῃς τὸ ἐλάττωμά μου τοῦτο διὰ τῶν ἀξιοπιστοτέρων ἐπιχειρημάτων. Ἀλλὰ ποῦ διάβολον ἤθελες νὰ λάβω θάρρος; Ἐγεννήθην δειλὸς καὶ ἁγνός, καὶ τοιοῦτος ἀποθνήσκω παρθένος τὴν ψυχὴν καὶ τὰς αἰσθήσεις. Ἄχ! ἂς ἤμην ὀλιγώτερον δυσειδής!

»Σὺ μόνος δὲν ἐγέλασες διὰ τὴν φυσιογνωμίαν μου. Ἴσως συνεκράτησες ἢ ἀπέκρυψας τὸν γέλωτά σου, διότι εἶσαι ἀγαθός.

»Βεβαιώθητι ὅτι κάλλιστα γνωρίζω ἐμαυτόν! Δὲν ἔχω ἀνάγκην νὰ μείνω ἐπὶ μακρὸν πρὸ τοῦ κατόπτρου διὰ νὰ ἐννοήσω τὴν δυσμορφίαν μου καὶ τὸ ἀλλόκοτον κάλυμμά της. Νὰ σοὶ εἴπω ὅτι ὁλοκλήρους ὥρας διηρχόμην θεωρῶν τὰ χοιρίδια, ἅτινα ὁ πατήρ μου ἀνέτρεφε, φθονῶν τὴν χάριν των, τὰ φυσικὰ καὶ χαρίεντα κινήματά των, καὶ τὴν εὐφυΐαν των; Καὶ ὅτι, τὸ ἐναντίον πράττων τοῦ Ναρκίσσου, ἔρριπτον ὀργίλος χάλικας εἰς τὸ ἕλος ἔνθα ἀντηνακλᾶτο ἡ μορφή μου;...

»Διὰ νὰ σοὶ ἀποδείξω ὅτι ὡς πρὸς τὴν δυσμορφίαν μου οὐδόλως ἠπατώμην θὰ σοὶ ζωγραφίσω ἐμαυτόν.

— Ὁ Βασίλειος Γκρελουσὲ εἶναι ὑψηλός, ὀστεώδης, μὲ κνήμας ἀθλίας, μὲ τὰ γόνατα ῥαιβὰ καὶ μὲ χεῖρας κυφοῦ. Τὸ κρανίον του εἶναι κωνικοῦ σχήματος, ἡ δὲ ῥὶς παχεῖα καὶ ὀξεῖα. Εἶναι τὸ μόνον μέρος τοῦ προσώπου, ὅπερ διετήρησε θλιβερὸν προνόμιον! τὰ ἴχνη τῆς εὐλογίας. Ἡ ῥὶς αὕτη εἶναι μακροτάτη, καὶ τὸ πηγούνιον τετράγωνον, μὴ σχὸν οὐδέποτε τρίχας.

Τὰ ὀστᾶ τῶν σιαγόνων εἶναι ὑπερμεγέθη, τὰ χείλη σαρκώδη καὶ ἀνοικτοῦ ἐρυθροῦ χρώματος. Οἱ στρογγύλοι, μικροί, καὶ εἰς ἄκρον κοῖλοι ὀφθαλμοὶ εἶναι φαιοί. Γλυκεῖα μελαγχολία τοὺς πληροῖ δακρύων, ἀλλ' ἡ ἔκφρασίς των, εἴτε ζωηρά, εἴτε τρυφερά, εἶναι πάντοτε γελοία.

Ἡ ψυχὴ τοῦ Γκρελουσέ, θὰ τὸ πιστεύσουν ἀράγε; εἶναι μελαγχολική, ρωμαντικὴ καὶ περιπαθής. Εἶναι ἥμερος ὡς ἀρνίον, ἁγνὸς ὡς περιστερὰ καὶ ἡ κρᾶσίς του εἶναι ἐρωτική. Ὁ θροῦς ἐσθῆτος, τὸ βλέμμα γυναικὸς τὸ κάμουσι νὰ ἐρυθριᾷ καὶ νὰ τρέμῃ· καθ' ὅλην τὴν ζωήν του δὲν ἐτόλμησε νὰ ἐγγίσῃ τὴν χεῖρα ὑπηρετρίας, ἐπὶ τοσοῦτον ἐφοβεῖτο τὴν εἰρωνίαν ἢ τὴν χειρονομίαν τῆς ἀποστροφῆς ἢν ἡ ἀθῶα αὕτη θωπεία θὰ ἐπέφερεν. Οὐδέποτε ἐχρησιμοποίησε τὰ τάλληρα, ἅτινα ἐκληρονόμησε παρὰ τοῦ πατρός του εἰς τὴν εὐχαρίστησιν τῶν αἰσθητικῶν ὁρμῶν του. Ὁ Γκρελουσὲ θέλει ν' ἀγαπηθῇ *δι' ἑαυτὸν καὶ μόνον*· νὰ πληρώσῃ τὴν εὔνοιαν γυναικὸς τῷ φαίνεται ἀνήθικος καὶ αἰσχρὰ πρᾶξις· κατ' αὐτόν, τοῦτο εἶναι ἀτιμία δύο πλασμάτων· ἡ τοῦ δίδοντος καὶ ἡ τοῦ λαμβάνοντος.

»Τοιοῦτος εἶναι ὁ Βασίλειος Γκρελουσέ· οἰκτείρατε αὐτόν!...

»Βλέπεις ὅτι ὑπῆρξα εἰλικρινής, καὶ ὅτι ἀρκετὰ καλὰ ἐζωγράφισα ἐμαυτόν.

»Μέγα δυστύχημα δι' ἐμὲ ὑπῆρξεν ἡ περιουσία μου, διότι μοὶ ἐπέτρεψε νὰ μεταβῶ εἰς τὰς συναυλίας, εἰς τὰ θέατρα καὶ εἰς ὅλα τὰ κέντρα τῶν διασκεδάσεων ἐν οἷς συναντᾷ τις γυναῖκας ὧν ἡ καλλονὴ καταλείπει μεθυστικὴν ἀνάμνησιν. Καίπερ δὲν φθονῶ τὴν εὐτυχίαν τῶν ἄλλων, ἐν τούτοις ἡ θέα εὐτυχοῦς ζεύγους πάντοτε μοὶ προὐξένησεν ἀνυπόφορον θλῖψιν. Ἂν ἤμην ἁπλοῦς καὶ ἀφανὴς ἐργάτης, ἂν ἡ πολυτέλεια δὲν ἐπετηδεύετο τὴν λεπτότητα τῆς ψυχῆς μου, ἴσως δὲν θὰ περιηρχόμην εἰς τὸν ζοφερὸν ἀκατάπαυστον αὐτὸν ἀπελπισμόν, ὅστις μ' ἔκαμε ν' ἀποφασίσω ὅπως ἐπιζητήσω τὴν γαλήνην ἐν τῷ θανάτῳ...

[Ἕπεται συνέχεια].

* * Β

ΕΙΣ ΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΤΩΝ ΕΚΛΕΚΤΩΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΩΝ

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΤΑ ΕΞΗΣ ΒΙΒΛΙΑ:

[Αἱ ἐν παρενθέσει τιμαὶ σημειοῦνται χάριν τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ τῷ ἐξωτερικῷ ἐπιθυμούντων ν' ἀποκτήσωσιν αὐτά, ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν].

«Ἀττικαὶ Νύκτες». Δράματα — Ποιήσεις Σ. Ν. Βασιλειάδου ..... 2 (2,20(

«Τὸ Τριακοσιάδραχμον Ἔπαθλον, Γρηγορίου Δ. Ξενοπούλου..... λεπ. 50 [60]

«Παλαιαὶ Ἀμαρτίαι», λυρικὴ συλλογή, ὑπὸ Δημ. Γρ. Καμπούρογλου.... Λεπτ. 60 [70]

«Τὰ Δράματα τῶν Παρισίων», μυθιστορία Ponson-De-Terrail, τόμοι ὀγκώδεις 3 Δρ. 6 (7)

«Αἱ Φύλακες τοῦ Θησαυροῦ», μυθιστορία Ἐμμ. Γονζαλὲς..... Δρ. 1,50 (1,70)

«Ἡ Παναγία τῶν Παρισίων», μυθιστορία Βίκτωρος Οὐγγώ, μετάφρασις Ι. Καρασσούσα τόμοι 2) ..... δρ. 4 (4,30)

«Ἡ Ἡρωΐς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως», μυθιστορία Στεφάνου Θ. Ξένου, εἰς δύο ὀγκώδεις τόμους..... Δρ. 4 [4 4,50]

«Ἐλπινίκη» ἔθιμα Κωνσταντινουπόλεως, πρωτότυπος κοινωνικὴ μυθιστορία ὑπὸ Ἐπαμεινώνδα Κυριακίδου ..... δρ. 5 (5,30)

«Κωμῳδίαι» ὑπὸ Ἀγγ. Βλάχου Δρ. 2 [2.20]

«Ὁ Γονζάλβης Κορδούβιος ἢ ἡ Γρανάδα ἀνακτηθεῖσα» μυθιστόρημα . . Δρ. 1.50 [1.70]

«Ἄνθρωπος τοῦ Κόσμου», Ἀθηναϊκὴ μυθιστορία, ὑπὸ Γρ. Δ. Ξενοπούλου. Δρ. 2 (2,20]

«Ἑλληνικαὶ Σκηναὶ» ὑπὸ Ἀγγέλου Βροφφερίου, μετάφρ. ὑπὸ Π. Πανᾶ [τόμ. 2] Δρ. 5 [550]

«Ἡ Ναξία Μαριάνθη» μυθιστόρημα πρωτότυπον..... Δρ. 1,30 (1,50)

«Περιοδεία τῆς Γῆς εἰς 80 ἡμέρας» μυθιστόρημα Ἰουλίου Βὲρν, ... Δρ. 1,70 (2)

«Ὁ Ἄρχων τοῦ Κόσμου», μυθιστόρημα εἰς 6 τόμους ..... Δρ.8 (9).

«Αἱ τελευταῖαι ἡμέραι τῆς Πομπηΐας» μετάφρασις Γ. Κ. Ζαλακώστα ..... Δρ. 4 (4,50)

«Ἐξομολόγησις ἑνὸς Ἀββᾶ» μυθ. Δρ. 150(160)

«Τυχαῖον Συμβάν», διήγημα πρωτότυπον, ὑπὸ Λεωνίδα Π. Κανελλοπούλου..... δρ. 1 (1,10)

«Τὰ Ὑπερῷα τῶν Παρισίων», μυθιστορία Pierre Zaccone..... δρ. 4 (4,20)

«Τὸ τέκνον τοῦ Ἐραστοῦ» καὶ «Ἡ ἄνυμφος μήτηρ» (τόμοι 2, σελ. 750), μυθιστορία A. Matthey (Arthur Arnold) δρ. 3,50 (4)

«Τὸ φρούριον τοῦ Καρρόου» καὶ Τὸ «ἄνθος τῆς Ἀλόης» (τόμοι 2, σελ. 700) μυθιστορία Ι. Φ. Σμίθ. δρ. 3,25 (3,75)

«Ματθίλδη» μυθιστόρημα (μετὰ εἰκόνων) Εὐγενίου Σύη. ..... Δρ. 7 8(

«Ἀντωνίνα», μυθιστορία Ἀλεξάνδρου Δουμᾶ, υἱοῦ, μετάφρασις Λάμπρου Ἐνυάλη. δρ.3. (3,30)

«Λέων Λεώνης», μυθιστορία Γεωργίας Σάνδης, μετάφρασις Ἰ. Ἰσιδ. Σκυλίσση Δρ. 1,50 [1,80]

«Τὰ Δύο Λίκνα» Αἰμιλίου Ρισβούργ. δρ.1,50[2]

«Ἡ Ὡραία Παρισινὴ»..... λεπ. 60 (70)

«Παρισίων Ἀπόκρυφα», μυθιστορία Εὐγενίου Σύη, μετάφρασις Ἰσιδωρίδου Ι. Σκυλίσση (τόμοι 10)..... Δρ. 6 [7]

«Ὁ Διαβολο - Σίμων, μυθιστορία Ponson-De-Terrail ..... Δρ. 1,50 (1,70)

«Μπουμπουλίνα—Ἀρκάδιον», Δράματα ὑπὸ Γ. Ἀνδρικοπούλου..... Δρ. 3 [3.30]

«Ἡ Πλωτὴ Πόλις» μυθιστορία Ἰουλίου Βέρν..... δρ. 1 (1,20)

«Τὰ Ἀπόκρυφα τῆς Μασσαλίας, μυθιστορία Αἰμιλίου Ζολὰ ..... Δρ. 3 (3,30)

«Ἡ Γυναῖκες, τὰ Χαρτιὰ καὶ τὸ Κρασί», μυθιστορία Paul de Cock, μετάφρασις Κλεάνθους Ν. Τριανταφύλλου ..... Δρ. 1 [1,20]

Ποιήματα Ι. Γ. Τσακασιάνου δρ. 3. (3,20)

Χρυσόδετα..... » 4

«Μαρία Ἀντωνιέττα», ὑπὸ Γ. Ρώμα, τραγικὸν ἱστορικὸν μελόδραμα εἰς 4 πράξεις, μελοποιηθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Ζακύνθῳ μουσικοδιδασκάλου Παύλου Καρέρ, μετάφρασις Γ.Κ.Σφήκα λ.50 [55]

«Οἱ Μελλόνυμφοι τῆς Σπιτζεβέργης», μυθιστορία Ξαβιὲ Μαρμιέ, στεφθεῖσα ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας..... Δρ. 1,50 [1,70]

Τυπογραφεῖον **Κορίννης**, *ὁδὸς Προαστείου ἀριθ. 10.*